

magyar **mk** közoktatás

ROMÁNIAI MAGYAR
OKTATÁSI FIGYELŐ
PEDAGÓGUSOK
HAVILAPJA

8-9. 2019
AUGUSZTUS-SZEPTEMBER

TARTALOM

1. *Semper fidelis*–
László Noémi verse

6. **térkép**
*Mennyit ront
a románvizsgajegy,
mennyit javít a magyar?* –
Kerekes Edit írása

10. **láthatár**
*Szörványmegyékben
és Bukarestben indul be
ősztl a délutáni oktatás* –
Pap Melinda írása

14. **lélekjelenlét**
*Kiöli-e a gyerekből az iskola
a kreativitást?* –
Szatmári Bence írása

18. **tanárszemmel**
*Az éneklés felszabadít,
avagy reggeli találkozó
az iskolában* –
Sólyom Andrea írása

23. **hivatalos**

2. **láthatár**

*Esetleges a magyar
feliratozás a romániai
iskolákban* –
Pap Melinda írása

8. **diákszemmel**

*Kézhez ragadt telefon:
vakációzás okoseszközök
társaságában* –
Szatmári Bence írása

20. **portré**

*„Teljes erőbedobással
dolgoztam, hogy megszeressék
a tantárgyamat”* –
Antal Erika írása

4. **diákszemmel**

*„Itthon szeretnék maradni
felnőttkoromban”* –
Antal Erika beszélgetése Papp Zsófi
marosvásárhelyi diáklánnyal

16. **diákszemmel**

*A festői szépségű Csernátonban
táboroztak a bölcs diákok*

22. **magánterület**

Én azt hallottam... –
Varga László Edgár írása

FOTÓ: GÖNCZY TAMÁS

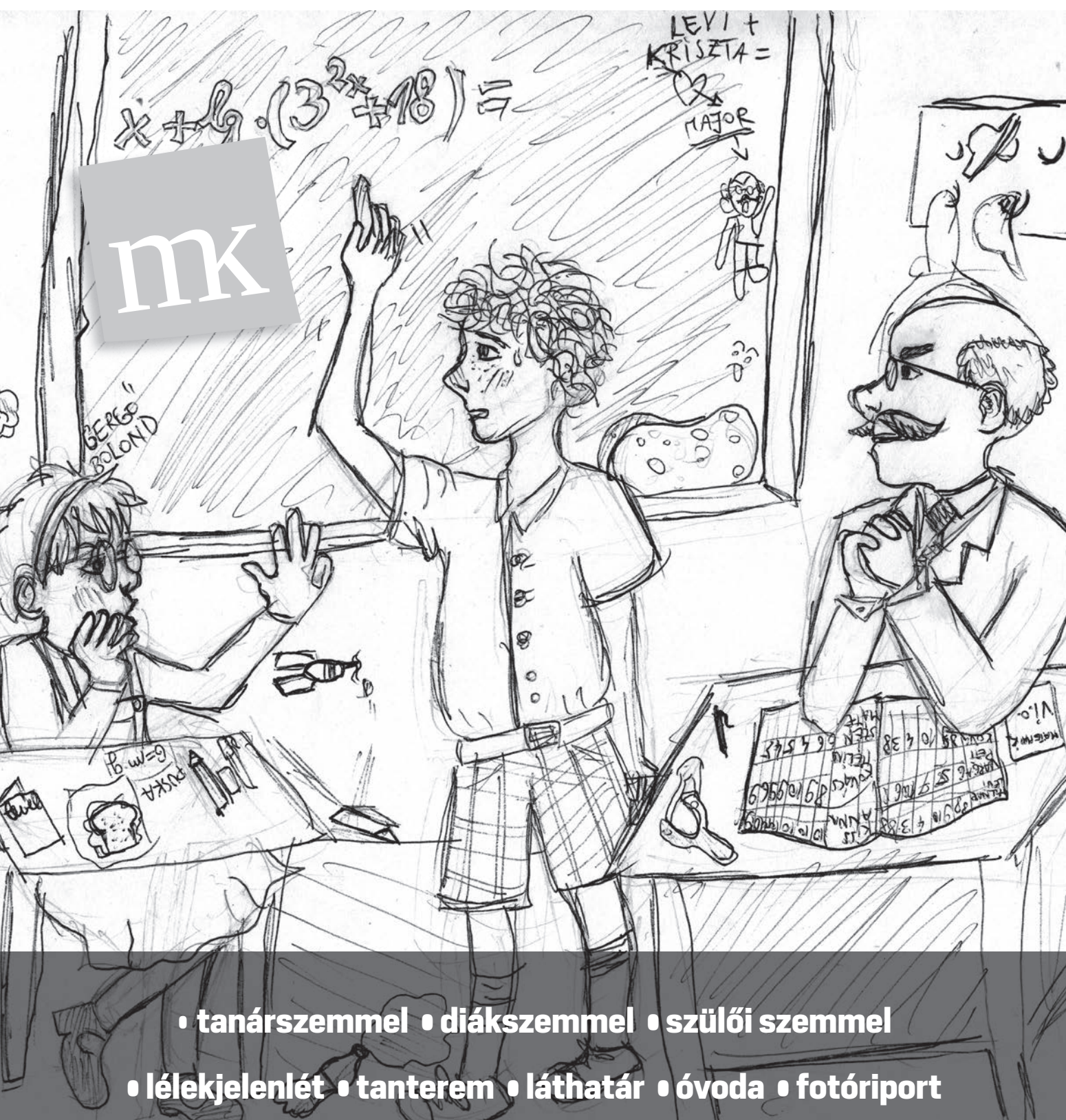
12.

**Új tanév, új épület – óvodát és bölcsődét avattak
a Szilágy megyei Krasznán**

ISSN 2045-9725

9 772065 972004

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel
• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport
• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok
• magánterület • térkép

Rendelje meg online
a Magyar Közoktatást!
www.comunitas.ro/mkorendeles

Kedves Olvasóink!

A 2018–2019-es tanévben is számíthatunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a Magyar Közoktatásban arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni.

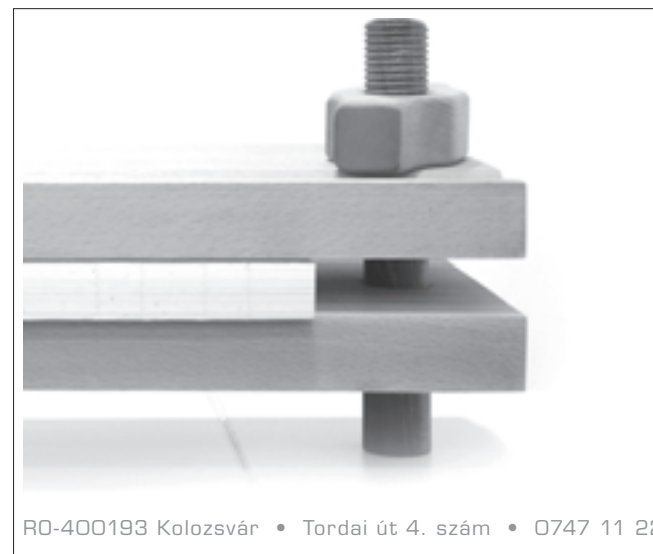
A Communitas Alapítvány által kiadott, immár kilenc éve megjelenő Magyar Közoktatást együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- A katedra két oldala – avagy milyen volt diákként és milyen tanárként nap mint nap iskolába járni
- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro emailcímmel!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatasi> webcímen.

[www.facebook.com/magyarkozoktatasi](https://facebook.com/magyarkozoktatasi)

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redakcja *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24
e-mail: mko@communitas.ro
Redakcja *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogató:

Semper fidelis

zsongani kezdenek
a még napfényben úszó
alvó folyosók
beterelt seregek trappolnak végig rajtuk és a forduló
zugaiban mások is megbújnak
nemcsak a pók
lesznek szövődmények mesék történetek sztorik
a könyvtár polcain túl kiderül
a Magyarok Istene hol lakik
négyyszögbe tört falak közül
püspök fohászkodik az égre
anyukák szemét elfutja a könny
apukák eltűnnének végre
lesznek toporgó egyletek
már csak rágyújtani akarnak
az emeleti mosdóban
füstöt ereget majd az ablak
egy bizonyos
Dohányozni Tilos
a folyosón rohanni nem szabad
az udvaron labdát kergetni bűn
padokban gyűl a galacsinba gyűrt
Szeretlek Fúj Örök Harag
táblák alatt mikro-hegyláncokat
formáz a krétapor
térképek sétálnak lépcsőkön fel-alá
a szertárban a nagyszekrény alá
gurul egy orr

mutatópálcák kopognak
sóhajtvá nyílnak növénygyűjtemények
kis egyenruhás püspökök
mormolnak görnyedezve
Istenem
csak most megéljek
hogyan volt
vitézek milyen végeken
Eger várában hány napig
volt bőven élelem
ezerötszáz-hányban ütött be a
mohácsi vész
Jézus Mária Arany János is
nemcsak Petőfi Sándor volt színész
a Termodinamika Második Törvénye a
Három Merőleges Tételét jobbról előzi
földről Dativus Genitivus és der-die-das
vészfóglóan lebeg
én édes kőből rakott Iskolám
betűvihar táblázatfény számfellegek
léptek topogó siető ácsingózó andalgó léptek
nyújtózás merengés gyomorideg
félelmetes iramban táguló világ
fényből kovácsoló emlékképek
én édes képzeletből sodort Iskolám
örökké emlékezni rád
belőled élek

Lili Németh

Többsnyelvűség tekintetében is az élen járnak a magyar iskolák, derül ki egy kutatásból

Esetleges a magyar feliratozás a romániai iskolákban

Míg az önálló magyar iskolákban természetes, a vegyes tannyelvű vagy jogilag más tanintézetnek alárendelt iskolákban esetleges a többsnyelvű feliratozás, derül ki egy friss kutatásból. Legtöbb esetben az iskola vezetőségén múlik a magyar nyelvű felirat.

Nincs kidolgozott, tudatos stratégia, elsősorban az iskola vezetőségén múlik, hogy vannak-e vagy sem kétnyelvű feliratok a romániai iskolákban

– jellemezte Erdei Ildikó, a temesvári Bartók Béla Elméleti Líceum igazgatója a romániai iskolák kétnyelvűségének jelenlegi állását. A pedagógus

a Kolozsvári Magyar Napok keretében tartott Mi van kiírva magyarul az iskolákban? című beszélgetésen tért ki a hazai gyakorlatra, ahol Toró Tibor szociológus, egyetemi tanár, a Bálványos Intézet kutatási igazgatója ismertette az erről szóló kutatásukat.

A Hivatalos nyelvhasználat és nyelvi tájkép a romániai magyar iskolákban című kérdőíves kutatás adatfeldolgozása az Erdélystat és a Nemzeti Kutatási Intézettel közösen készült, mondta el Toró Tibor. A kutató szerint valamilyen olyan romániai oktatási helyszínt megkerestek, ahol van magyar nyelvű oktatás, és három iskola kivételével az összes válaszolt a megkeresésre. Az adatfeldolgozás során 922 helyszínről érkezett választ összesítettek. Így alakult ki a nyelvi tájkép, melynek ismerete azért fontos, mert árulkodik a nyelvi jogok érvényesüléséről, a romániai többsnyelvűségi gyakorlatról. Másrészt amiatt is, mivel az iskolai nyelvhasználat a

Toró Tibor szociológus és Erdei Ildikó, a temesvári Bartók Béla Elméleti Líceum igazgatónője

Vásárhelyen tanácsi határozat is van rá, mégsem alkalmazzák

A vegyes tannyelvű iskolák többsnyelvű feliratozása Marosvásárhelyen jelent forró témát, ahol még számos magyar diák tanul román és magyar tagozattal egyaránt rendelkező tanintézetben. A magyar feliratozás hiányára az évek során számos jogvédő szervezet is felhívta a figyelmet, így végül a nyelvi jogok érvényesítéséért küzdő Civil Elkötelezettség Mozgalom (Cemo) és a Szabad Emberek Pártja (POL) kidolgozott egy erre vonatkozó tanácsi határozattervezetet, melyet tavaly májusban el is fogadott az önkormányzati testület. A prefektus azonban közigazgatási bíróságon támadta meg a határozatot. A Maros megyei törvényszék első fokon elutasította

a prefektus kifogásait az önkormányzati határozattal szemben, az ítélet nem jogerős.

A Cemo az ítélet kapcsán emlékeztetett: Marosvásárhelyen mintegy 45 román–magyar vegyes tannyelvű óvoda, általános iskola, középiskola található. Ezekben a közérdekű tájékoztatás, a feliratozás kizárólag román nyelvű, a faliújságokon található irodalmi, történelmi szövegek egynyelvűek, csak a román közösség múltját és kultúráját mutatják be, a falakon nem látni egyetlen magyar nyelvű posztert, egyetlen magyar történelmi hős, költő vagy író képét sem.

A nyelvi környezetet kiegyensúlyozni hivatott önkormányzati határozat kimondta,

hogy magyarul is ki kell írni minden feliratot a marosvásárhelyi vegyes tannyelvű iskolákban, és a kétnyelvűség kialakításával a polgármesteri hivatal oktatásügyi igazgatóságának kell foglalkoznia. A határozatot a prefektus megtámadta a közigazgatási bíróságon, de a Cemo kérésére a perbe három érintett magyar gyermek szülője is belépett, és az őket képviselő ügyvéd érvelése nyomán a törvényszék elutasította a prefektus kérését. Az ítélet nem jogerős.

A Cemo emlékeztetett, hogy panasza alapján az Országos Diszkriminációellenes Tanács 2016-ban 17 marosvásárhelyi iskola esetében állapított meg diszkriminációt.

gyerek pszichikai fejlődésére is kihat, hívta fel a figyelmet Toró Tibor, hiszen mint fogalmazott, az iskola az első intézményes helyszín, ahol a magyar diákok a romániai nyelvpolitika és nyelvi ideológia befolyásával találkoznak.

Vezetnek a magyar iskolák

A szociológus elmondta, három kategóriába osztották a tanintézeteket: önálló magyar iskolákra, vegyes iskolákra, illetve a jogi szempontból más tanintézetnek alárendelt oktatási helyszínekre. A romániai tanintézetek több mint fele, előbbiek közé tartozik, ezek zöme Székelyföldön található, és csupán hét van a szórványban, míg Közép-Erdélyben és

tanintézeteket, hogy valamennyi információt megjelentessenek a kisebbségi diákok nyelvén is. Ráadásul ezek esetében az iskola vezetősége technikai okokra hivatkozva a végtelenségig kitolhatja a magyar nyelvű változat megjelentetését, tette hozzá.

A román szülőkre is odafigyelnek Temesváron

Erdei Ildikó a temesvári Bartók Béla Líceumot hozta fel követendő példaként, ahol az önállósodás után kimondottan figyeltek arra, hogy a kommu-

„Nem nézünk úgy az iskolára mint nyelvi közegre”

A temesvári iskola igazgatója ugyanakkor úgy vélte, az iskolai többnyelvűség nincs eléggé tematizálva. „Soha nem nézünk úgy az iskolára mint nyelvi közegre” – fogalmazott. Épp emiatt esetleges helyzetek vannak, arra is akadt példa, hogy egy vegyes iskolában a magyarországi testvériskola küldöttségének a látogatása szolgáltatta az apropót a magyar feliratok kihelyezésére, nem pedig az ott tanuló magyar gyerekek. Az igazgató szerint a többnyelvűsítést az is hátráltatja, hogy az

A nyelvi tájkép ismerete azért fontos, mert árulkozik a nyelvi jogok érvényesüléséről, a romániai többnyelvűségi gyakorlatról. Másrészt amiatt is, mivel az iskolai nyelvhasználat a gyerek pszichikai fejlődésére is kihat.

a Partiumban a vegyes és alárendelt tanintézmények vannak túlsúlyban. A kutatásból kiderül: a magyar iskolákban szinte száz százalékban ki vannak helyezve a magyar feliratok a nyelvi küszöbtől függetlenül. A vegyes iskolának azonban alig több mint 15 százaléka teszi ki a magyar feliratot, ha a kisebbség számaránya 20 százalék alatt van.

A kutatást jogvédő szervezetek – a Civil Elkötelezettség Mozgalom (Cemo) és az AGFI – Jogvédő Csoport az Identitás Szabadságáért – is segítették, utóbbi részéről Ilyés Zsolt ügyvéd ismertette a jelenlegi romániai törvényi keretet. Rámutatott, ha egy településen a nemzeti kisebbség számaránya nem éri el a 20 százalékot, attól még a helyi tanács határozattal dönthet a többnyelvű táblák kihelyezéséről. A szerzett jog ugyanis csak a következő népszámlálásig marad meg, és a kolozsvári többnyelvű helységnévtáblák körüli huzavona a legjobb példa arra, hogy küszöb alatti számarány esetén milyen nehéz megtartani. A jogász külön kitért az iskolai honlapokra, hiszen egyetlen törvény sem kötelezi a

Erdei Ildikó és Kállay-Miklós Tünde, a kolozsvári zeneiskola igazgatója

nikáció is fokozatosan magyar nyelven történjék. Rámutatott, ez tudatos döntés eredménye volt, hiszen addig a tantestület gyűlései is románul zajlottak, ahogy a teljes belső kommunikáció az állam nyelvén történt. Emlékeztetett: a temesvári Bartók Béla-líceum önállósodásakor a névválasztás is erős üzenet volt, és ezt a szellemiséget a feliratozásban is tükrözni akarták. „Mi vagyunk a magyar nyelv őrzői a városban, ezért mindent ki kell írni magyarul” – jelentette ki az igazgató. De arra is felhívta a figyelmet, hogy tudatosan figyelnek a román feliratozásra is, ugyanis számolniuk kell azzal, hogy számos diákljuk vegyes házasságból érkezik. „Általában azt figyeljük, hogy kinek szól az információ, és ennek alapján valósul meg a kétnyelvűség vagy sem. A román szülők miatt sok mindent románul is ki kell írni, ez természetes is, ha már magyar iskolába íratta a gyereket” – magyarázta Erdei Ildikó.

iskolák vezetősége számos adminisztratív feladattal küzd, így a többnyelvű feliratozás tűzoltásszerűen zajlik, sem pénzkeret, sem személyzet nincs rá.

Kállay-Miklós Tünde, a kolozsvári Sigismund Toduță Zenei Főgimnázium igazgatója elmondta, az iskolák vezetősége számára általában ez egy plusz feladat, így „addig jó, amíg nincs rá szükség”. Mint rámutatott, bár a kincses városbeli vegyes iskolában kiemelten figyelnek a magyar nyelvű kommunikációra, a belső feliratok nem mind kétnyelvűek, csak a magyar osztályok ajtajain vannak magyar feliratok is. „Minden ajtón ír valamit, de nincs olyan, hogy csak magyarul írna valamit” – ismertette a vegyes iskolákra jellemző hozzáállást a pedagógus.

PAP MELINDA

papmeli@yahoo.com

Kolozsváron tanul tovább Papp Zsófi, a legjobban teljesítő magyar érettségiző

„Itthon szeretnék maradni felnőttkoromban”

Papp Zsófi marosvásárhelyi diáklány a Bolyai Farkas Elméleti Líceumban végzett, az idei érettségien a legjobb eredményt érte el az országban a magyar érettségizők közül. Az eredmény meglepte, nem számított rá – vallotta az eredményhirdetést követően. Hogy mi a titka, vagy egyáltalán van-e titka a sikerének, – erről beszélgettünk Zsófival, aki elmondta, hogy szeret tanulni, de azért nem a tanulás a legfontosabb az életében.

– *Hogyan jellemeznéd a tanuláshoz fűződő viszonyodat?*

– Mindig lelkiismeretesen készültem az órákra, hiszen szeretek tanulni, de soha nem az motivált, hogy milyen jegyet kapok, hogy mindenképpen én legyek a legjobb tanuló. Nem éreztem

hogy esetleg nem sikerülnek a vizsgák. Az eredményt is úgy gondoltam, hogy olyan 9-es körül lesz a jegyem. Persze arra nem gondoltam, hogy az én eredményem lesz a legjobb a magyar érettségizők között.

– *Hogyan fogadtad a hírt?*

– Először csak az jutott a tudomásomra, hogy a Bolyaiban én vagyok az, aki a legjobb eredményt érte el. Aztán jött az a hír, hogy nemcsak az iskolámban, de az egész megyében én lettem a legjobb. Arra még mindig nem számítottam, hogy országosan is az enyém a legjobb eredmény. Pedig nemsokára azt is megtudtam. Na ez igazi meglepetésként ért!

– *Pedig aki rendszeresen tanul és készül, az várhatja, hogy jó eredményt ér el. Te hogyan készültél?*

– Az igaz, hogy semmit nem hagytam az utolsó pillanatra. Négy éven át rendszeresen tanultam. Tizenkettedikben az utolsó félévben még jobban tanultam. Aztán elballagtunk, és következett négy kemény hét, ez a négy hét volt a legintenzívebb, hiszen igyekeztem minden percet kihasználni, azzal keltem és feküdtem, tanultam, mindent átvettem.

– *Otthon is biztattak?*

– Mindig lelkiismeretes voltam, ami a tanulást illeti, pedig otthon nem háttartottak, nem számoltattak el a jegyek miatt. Azt gondolom, jól megalapoztam a tudást, amit az érettségien kértek, hiszen azt már a kilencedik osztálytól kezdtem lerakni, de főleg az utolsó évben, még inkább az utolsó félévben tanultam sokat az érettségire.

– *Tavasszal próbaérettségit is tartottak, az hogyan sikerült neked?*

– Finomvegyes volt az eredmény. Magyarból és földrajzból jó jegyet kaptam,

Itt szeretnék maradni felnőttként is, és ahhoz a románnyelv-tudás elengedhetetlen, főleg, ha jogi téren akarok tevékenykedni, akkor még inkább.

de nehéz periódusom volt akkoriban, mert az angolnyelv-vizsgára is kellett készülnöm, nem akartam azt elhalasztani a próbaérettségi miatt. Szóval románból 6,20-at és történelemből 7-est írtam. A „szimulálás” után értékeltük az elért eredményeket. Láttuk, mire kell rádolgozni, melyek azok a hiányosságok, amikre egyáltalán nem készültem, nemhogy gyengén ment, de teljesen pótolni kellett. De nem tartottam mégsem annyira jó ötletnek a próbaérettségit, mert sokaknak éppen a gyenge eredményeket látva ment el a kedve a tanulástól. Én végül behoztam a lemaradásokat, az érettségien románból 9,80-at, történelemből 9,75-öt, magyarból és földrajzból 10-est kaptam, az érettségi átlagom 9,88 lett. És még az angolnyelv-vizsgám is jól sikerült.

– *Lassan eltelik a nyár, véget ér az utolsó vakáció is, most hogyan tovább?*

– Két opcióval indítottam az érettségi után: volt egy külföldi, dániai, koppenhágai bizniszcentrikus egyetem, azon belül is több szak. Én egy nyelv-biznisz-kultúra irányzatú szakra szerettem volna

Papp Zsófi: „soha nem a jegy motivált engem”

megterhelőnek a tanulást, és nem is jelentette azt, hogy akkor nem marad időm egyébre. Kivettem a részem sok más tevékenységből is, közösségi rendezvényeket szerveztem, táncoltam, nyelveket tanultam, olvastam és utaztam.

– *Lejártak az érettségi vizsgák, mihez kezdte a szabadidőddel? Vagy mit tervezél, mit fogsz csinálni az előtted álló nyári vakációban?*

– Úgy képzeltem, hogy pihenek, lazulok, kihasználom a nyarat, sokat olvasok és kirándulok. Az érettségi előtti fél év ugyanis csak a tanulással telt, a vizsgára való felkészülésről szólt minden. Az meg sem fordult a fejemben,

felvételizni, viszont ez nem sikerült. Így itthon végül a jogot választottam, arra felvételiztem. Jelentkeztem a Babeş-Bolyai közgazdasági karára, jogra, ahol román nyelvű az oktatás. Ezt igazoltam vissza.

– *Miért választottad éppen a jogot?*

– Nem feltétlenül azért, mert ügyvéd akarnék lenni. Mivel a jog is egy másodlagos opció volt, ez is olyan kényes. Nem gondoltam arra, hogyan tovább. Volt egy beszélgetésem egy feltem járó jogtanhallgatóval, aki szintén bolyais volt, és kérdeztem, mennyire lenne hátrány, ha én úgy mennék erre az egyetemre, hogy még nem körvonalazódott, hogy miként fogom majd beépíteni a jövőmbé. Azt mondta, rengetegen vannak így, ez egyáltalán ne jelentsen akadályt, és ne állítson meg abban, hogy oda jelentkezzem. Elgondolkodtató, hogy mennyi mindent lehet a joggal kezdeni, például egy civil szervezet, nonprofit szervezet háttérben is elkel a jogász. Sokkal inkább ez a része érdekel, a szervezeti, vagy vállalati joggal szívesen foglalkoznék. Végül ez segített a döntésben. A dán egyetemen menedzsmentet akartam tanulni, a jog másfajta kihívást jelent. A másik az, hogy én itt szeretnék maradni felnőttként is, és ahhoz a román nyelv-tudás elengedhetetlen, főleg, ha jogi téren akarok tevékenykedni, akkor még inkább. A román nyelven tanulás elvárás, és nem tartom rossznak, ha az ember megtanulja ezt a nyelvet egy egyetemen. Ettől kevésbé félek, úgy érzem, könnyen sikerül majd felzárkózni.

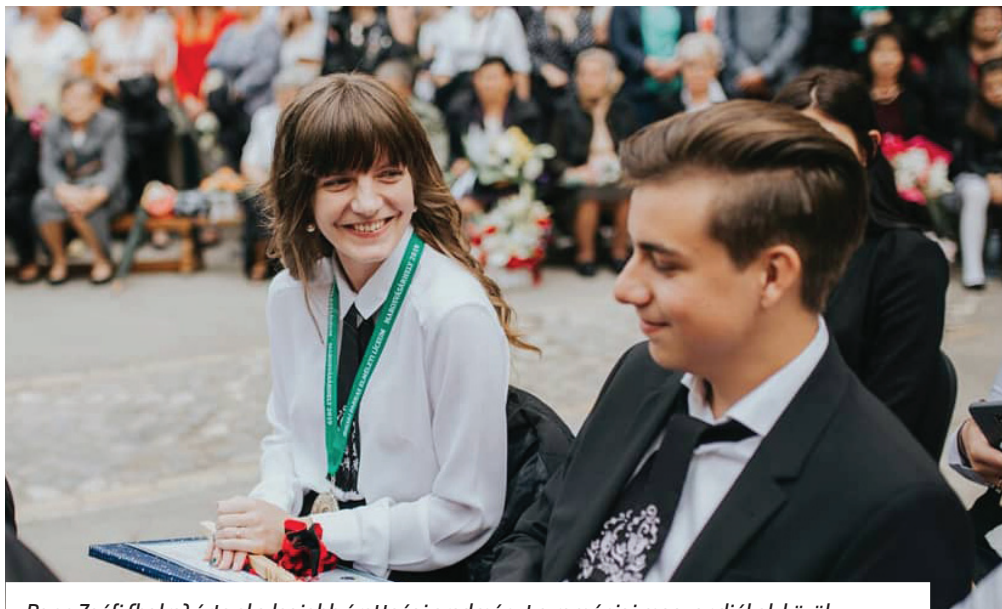
– *A román nyelvvel hogy állsz, hogy megy?*

– Az írott román mindig sokkal jobban ment, mint a beszélt, ez gondolom, sokunk problémája. Aztán az irodalmi román jobban feküdt, azzal többet kellett foglalkozni, meg szerettem is. Még lesznek hullámvölgyek a román kapcsán, de a nyelvekkel nem volt problémám, van hozzá érzékem. Csak az iskolában tanultam románul egyébként. Sajnáltam, hogy nem jártam olyan sportra, ahol a kollégákkal még lehetett volna gyakorolni a nyelvet. 5–8. osztályban végig román anyanyelvű tanár tanított, nem volt kísértés, hogy magyarul segítsen, vagy magyarul tartsa az órákat.

– *Most hogy érzed, kipihented magad?*

– Egy kicsit úgy érzem, olyan semmilyen nyár volt a sok hűhó, készülődés után. Miután lejárt a számonkérés, várakozós periódus következett, mindig vártunk valamit, az eredményt, aztán a felvételit, a felvételi eredményét. Most egy diákönkormányzati szabadegyetemen veszek részt, a Romániai Magyar Középiskolások Szövetségének (Makosz) nyári rendezvényén. Tavaly már csoportvezetőként vettem részt a

mindenképpen a diákszövetség, a diáktanács adta lehetőségeket, rendezvényeket, képzési alkalmakat emelném ki, számomra azok voltak a legjövedelmezőbbek. Aminek még nagyon örülök, hogy részese lehettem, azoknak a külföldi kirándulásoknak, amelyeket osztályfőnököm és a romántanár, Szőcs Imre és Kálmán Attila szervezett. Legutóbb a Benelux államokban jártunk, voltam Lengyelországban is, Auschwitz, Birkenau, kilencedikben egy

Papp Zsófi (balra) érte el a legjobb érettségi eredményt a romániai magyar diákok közül

rendezvényen, most még egyszer még középiskolásként szeretnék szintén csoportvezetőként részt venni. És közben már készülök az egyetemi életre is, már tudom, hol fogok lakni Kolozsváron: az Apafi-kollégiumban, a református kollégiumban. Az ottani újaknak lesz egy összerázó tábora.

– *Lesznek ismerőseid az egyetemen?*

– Osztálytársaim nem, de van még három vásárhelyi bolyais diák, meg vannak szintén a Makosznál megismert diákok, egy sepsiszentgyörgyi is, neki is nagyon örvendek.

– *Most, hogy minden lejárt, lecsengett, ha visszatekintesz a négy évre, hogyan látod, mik voltak a pozitívumok, amelyek hasznodra váltak?*

– Ha diákéveket nézem, úgy érzem, eléggé kihasználtam személyes fejlődés, közösségépítés terén egyaránt. Itt

Olaszország–Franciaország–Ausztria-körúton. Ez volt a három nagyobb kirándulás, óriási élményt jelentett. Meg sokat tanul az ember, más, amikor mindenhez van mit hozzátennie egy hozzáértő embernek, nemcsak úgy megyünk, és nézünk.

– *A tanügyi rendszert milyennek látod?*

– Az érettségiről is úgy gondolom, hogy nem feltétlenül tükrözi hitelesen a tudást. De remélem, megváltozik lassan a rendszer, az 5–6. osztályosoknak lesznek gyakorlatiasabb órái. Sokszor átok volt számunkra a tanügyi rendszer. A kötelezően megtanult tananyag egy része kihasználatlan maradt.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

Mennyit ront a románvizsgajegy, mennyit javít a magyar?

Az utóbbi harminc évben folyamatos vita (és olyan-amilyen reformok) tárgyát képezi a romániai közoktatás diákjainak vizsgarendszere, azon belül a magyar tanulók helyzete. Sok előítélet, vélemény, kijelentés hangzik el. Megnéztük, mit mondanak nekünk a nyolcadikosok 2019-es szakasz záró vizsgájának eredményei. Eleve leri a hatalmas különbség: a magyar diákoknak eggyel több tantárgyból kell vizsgáznuk, mint román társaiknak, és erre ugyanannyi idejük van felkészülni. Továbbá, amennyiben a vizsga célja az azonos korú diákok ismereteinek, tudásának ellenőrzése és azok méltányos összehasonlítása, akkor az anyanyelvi és a matematikai ismeretek tesztelése lenne célszerű, és az egyenlő bánásmód úgy valósulna meg, ha a magyar diákoknak nem kellene románból vizsgáznuk. Ez legalább annyira valószerűtlen, mint az, hogy magyarból ne vizsgázzanak a magyar nyolcadikosok és érettségizők. Érdekes megnézni mindazonáltal, hogy anyanyelvből és matematikából hogyan teljesítenek a vizsgákon a magyar diákok. Annál is inkább, mert egyre többen elmarasztalják a magyar nyelvű oktatás minőségét a román iskolákéval szemben, és ezt elsősorban a vizsgák eredményei (több bukó, gyengébb átlag) alapján teszik.

Város vagy falu, magyar iskola vagy vegyes – melyik jobb?

Akad néhány többé-kevésbé megalapozott meggyőződés a magyar iskolások romántanulása és annak eredményessége kapcsán. Az egyik szerint ha az a cél, hogy tisztességesen megtanuljanak beszélni románul, és sikerrel vizsgázzanak, akkor a kisebbségi diákoknak nem anyanyelvként kellene oktatni a román nyelvet, hanem idegen nyelvként. Egyesek úgy vélik, a nemzetiségi szempontból vegyes iskolai és hétköznapi környezet kedvez a nyelvtanulásnak (ez sokszor nem reális, nem

életszerű, pl. színmagyar településeken, régiókban), míg mások nem látják a románnyelv-tanulás „kerékkötőjének” az önálló magyar tannyelvű iskolákat. A hivatalos állami álláspont szerint a román nyelv kötelező Romániában, ezért az ismereteket a líceumi évek kezdetén és végén is felméri, és a fiatalok sorsát ezek az eredmények meghatározzák. Általános vélekedés szerint a románvizsgajegy túlnyomórészt rontja a magyar diákok átlagát,

Országos szinten több mint ezer magyar nyolcadikos a románjegye miatt nem érte el az 5-ös átlagot, és ez tekintélyes szám, hiszen magyarból és matekból összesen kb. ugyanennyi magyar diák nem tudott legalább ötösré.

ez főleg akkor hátrány (és értékelhető diszkriminatívként), ha az érettségiző csak román nyelven elérhető egyetemi szakon tanulna tovább, ezért bár tegyük fel sok román nemzetiségű társánál ragyogóbb szakmai képességekkel rendelkezik, a tehetséges magyar diák esetleg mégsem jut be a kiválasztott szakra. Más a helyzet akkor, ha a diák már évekkal az érettségi előtt pontosan tudja, milyen pályát választ, és felismerve, hogy ehhez erős románnyelv-tudás szükséges, igyekszik felkészülni, hogy románérettségi-jegye inkább kivételes, semmint általános legyen. A nyolcadikosoknál kissé más a helyzet, hiszen azok, akik bármilyen oknál fogva román tagozaton kívánnak továbbtanulni, kérhetik, hogy ne vegyék figyelembe a magyarjegyüket,

és ha döntésük időben születik, akkor elvileg igyekeznek kellőképpen felkészülni egy jobb románjegy érdekében. Akadnak még előítéletek, vélemények az oktatási rendszerrel kapcsolatban: így például erősebbnek véljük a városi oktatást, mint a vidékit, a magyar tannyelvű iskolákat a vegyes tannyelvűeknél, stb. A 2019-es szakasz záró vizsga óvás előtti eredményei jelentősen árnyalják a fentieket, esetenként teljességgel rációfolnak a gyakran axiómaszerűnek tekintett kijelentésekre. Országos szinten több mint ezer magyar nyolcadikos a románjegye miatt nem érte el az 5-ös átlagot, és ez tekintélyes szám, hiszen magyarból és matekból összesen kb. ugyanennyi magyar diák nem tudott legalább ötösré. Kétségtelen előnyben vannak azok a gyerekek, akik a mindennapi kommunikációban kénytelenek legalább néha használni a román nyelvet, ezt látszik alátámasztani az évről évre megismétlődő helyzet, miszerint a többségében magyarul Kovászna és Hargita megyében a legnagyobb azon diákok száma, akik elbukják a románvizsgát: 2019-ben például a román miatt 5-ösnél kisebb átlagot elérő diákoknak több mint a felét teszi ki a két megye tanulói. Kolozs megyét tanulmányozva szintén az látszik, hogy a többségében magyarok lakta Kalotaszegen gyengébben teljesítenek a diákok a román vizsgán (0,44 pontot ront az átlagon a románjegy), pedig idesoroltuk a Bánffyhungyadi és Egeresgyártelepi vegyes tannyelvű iskolák magyar diákjainak az eredményét is, e két település ugyanis földrajzilag a Kalotaszeg része, bár a lakosságnak csak 25-30%-át alkotják magyarok. Ha csupán azokat a Kolozs megyei településeket nézzük, ahol szinte csak magyarok élnek, tehát a hétköznapi kommunikáció házon kívül is magyarul zajlik, azt találjuk, hogy közel féljeggel gyengébb a diákok vizsgaátlaga a románjegy miatt.

A vidéki diák is van olyan jó, mint az „elitiskolás”

Nincs számottevő különbség a falvak és a városok között: Kolozs megye városaiban 0,32 ponttal, a falvaiban 0,36 ponttal jobb a román nélküli átlagjegy, Kolozsváron pedig 0,34 ponttal. A városokat tekintve magasan vezeti a toplistát Kalotaszeg fővárosa, Bánffyhunad, itt a románjegy nélkül 0,70 ponttal nő a diákok átlaga, a következő a sorban Aranyosgyéres szintén tagozatos iskolája csupán 0,36 ponttal. A városok közül Désen a legjobb a helyzet, ahol szinte egyforma a kétféle átlag: a ro-

Ha csupán azokat a Kolozs megyei településeket nézzük, ahol szinte csak magyarok élnek, tehát a hétköznapi kommunikáció házon kívül is magyarul zajlik, azt találjuk, hogy közel fél jeggyel gyengébb a diákok vizsgaátlaga a románjegy miatt.

mánjegy nélküli átlag csak 0,02 ponttal jobb (érdekes: ugyanennyi a falvak esetében Aranyosegerbegyen és Magyarapason). A legesjelentősebb különbséget egy kolozsvári tagozatos iskola esetében érhető tetten: a Waldorf nyolcadikosainak átlaga 0,94 ponttal jobb a román nélkül, kolozsvári viszonylatban a sorban a következő a Református Kollégium sokkal kisebb, 0,57 pont különbséggel. Kolozsváron a legkisebb a különbség egy önálló magyar iskolában a Brassában (mindössze 0,10 pont). A megyében jelentős, 0,84 pontos a különbség Bálványosváralján és Kalotaszentkirályon, illetve 0,80 pontos Körösfőn, 0,70 Bánffyhunadon, 0,53 Széken. Egyetlen iskola magyar diákjainak az átlagán javít Kolozs megyében a románvizsga eredménye, a többi 29 iskolában rontotta az átlagot a románból elért osztályzat, helyenként (pl. a kolozsvári Waldorf-iskolában, Bálványosváralján, Kalotaszentkirályon) szinte egy egész jeggyel. A hivatalos eredmények terebélyes jegyzékét

vizsgálva kiderült, hogy Kolozs megye 30 tanintézményében voltak magyar nyolcadikosok az elmúlt tanévben. A románjegy elhagyásával mindenhol jobb átlagot kaptunk, a megyében csak egyedül a buzai tagozatos iskola magyar diákjainak az átlagát javítja a románosztályzat 0,11 ponttal. A románjegy nélkül a körösfői diákok ugyanolyan jók, mint a kolozsvári unitárius kollégium nyolcadikosai. Azt láttuk még, hogy a báhorysok valamivel jobbak románból, mint matekből (magyarból pedig rendkívül jók), a román nélkül pedig egyformán jók a református kollégium tanulói a báhorysokkal. 5-ös alatt maradt a diákok románátlaga Magyarlónán, Vajdakamaráson, Bálványosváralján, Kalotaszentkirályon, a kolozsvári Waldorf-iskolában, Bánffyhunadon, és a négyest sem érték el Aranyosgyéresen és Egeres-gyártelepen. A legjobb románosok a megyében a dési diákok (7,78), rögtön utánuk a János Zsigmond-kollégium (7,45), a Báthory-líceum (7,37) és az Apáczai-líceum (7,33) nyolcadikosai. Nem feltétlenül a gyerekek tanulási képességein múlik a románnyelv-tudás, az ideai adatok szerint az, aki jó matekes és magyaros, nem biztos, hogy románból is jó. A megye három legjobbjá közt található Báthory-líceum és Református Kollégium diákjainak átlaga magyarból és matekből szinte azonos (8,09 és 8,03), a románnal együtt viszont a Báthory 0,24, a kollégium 0,57 pontot veszít. A báhorys románvizsga-jegyek átlaga 7,37, a kollégiumé 6,31. Érdekeség: az idén a báhorysok jobb eredményt értek el románból, mint matekből (7,17). Ha a magyar- és matekjegyek alkotta átlagot nézzük, akkor szinte azonos a körösfői diákok és a megye élmezőnyében található kolozsvári unitárius kollégium eredménye (7,95, illetve 7,98), a románjegyek átlaga a kolozsvári iskola esetében csak 0,18 pontot ront, viszont a körösfői diákok 0,80 pontot veszítenek, egyébként a kollégiumban a románvizsgaátlag (7,45) szinte két teljes jeggyel nagyobb, mint Körösfőn (5,53).

Sokat javít a magyarvizsgajegy

Ritkán emlegetik ugyan nyilvánosság előtt, de elhangzott már, hogy talán nem kellene magyarból vizsgáznuk a magyar diákoknak. Így valóban több idejük juthatna a képességvizsgázóknak

felkészülni a fennmaradó vizsgatárgyakból, románból és matekből, ám az eredmények tükrében alighanem sokkal többet veszítenének, mint amennyit nyernének ezzel. Kolozs megyében kétszer annyit javít a magyarjegy az átlagon, mint amennyit ront a román (0,72/-0,36). Kolozsváron az arány enyhébb, vidéken erőteljesebb. Egyetlen iskola sincs a megyében, ahol a magyarjegy rontaná az átlagot, és egy kivételével minden iskolánál ront a románjegy. Három iskolánál (Báthory, Református Kollégium, Aranyosgyéres) a magyar kompenzálja a románt, azaz szinte ugyanannyit ront a románjegy, mint amennyit javít a magyar. Több mint egy egész jegyet javít az átlagon a magyarjegy az alábbi iskolákban: Bánffyhunad (1,11), Waldorf (1,08), Kalotaszentkirály (1,07), Szék (1,06), Bálványosváralja (1,02). Aranyosgyéres és Vajdakamarás kivételével mindenhol legkevesebb fél jegyet, de inkább annál többet emel az átlagon a magyar. Kétségtelenül jelentős tehát az anyanyelv előnye. A magyar nyolcadikosok többségének segít a magyarjegy akkor is, ha esetleg román tannyelvű líceum-

Eleve lerí a hatalmas különbség: a magyar diákoknak eggyel több tantárgyból kell vizsgáznuk, mint román társaiknak, és erre ugyanannyi idejük van felkészülni.

ba iratkoznának (ők kérhetik, hogy a magyarjegyüket ne vegyék figyelembe, bár ez minden esetben egyéni döntés tárgya). Természetesen egyetlen évfolyam vizsgaeredményeiből nem állapíthatunk meg végérvényes szabályszerűségeket, általános tendenciák (és főleg a problémák megoldását célzó stratégiák) meghatározásához egyetlen év eredményeinek tanulmányozása csak az első lépést jelentheti.

KEREKES EDIT
keredit@yahoo.com

Kézhez ragadt telefon: vakációzás okoseszközök társaságában

Talán minden felnőtt emlékszik arra, hogy minden év májusában elkezdte számolni a napokat: hányat kell még aludni a nagyvakációig. A nyári szünet időszakára ugyanis tele voltunk tervekkel – amelyeket bár mostani fejjel sokkal hasznosabban is kihasználhatunk volna, akkor mégis úgy tűnt, hogy ennél nagyobb szabadság nem létezik. A mobiltelefonok, a számítógépek és az internet nagyjából az általános iskolás éveim végére robbant be a köztudatba, és természetesen engem is magával ragadott: sokszor képes voltam órákat a képernyő előtt ülni egy-egy játék vagy film miatt, amelynek a társasági életem látta a kárát. E havi lapszámunkban arra kerestük a választ fiatalok megkérdezésével, hogy mekkora szerepet tölt be életükben a vakációban a modern kori technológia. Kérdésünkre a gyergyószentmiklósi Fogarassy Mihály Általános Iskola néhány tanulója válaszolt.

Telefon – elsősorban kapcsolattartásra kell

Csata Hunor Erich idén fejezte be a nyolcadik osztályt, elmondása szerint

Csata Hunor Erich

a vakációban nagyon keveset tölt okoseszközökkel a kezében. „Amikor mégis használom, akkor is csak azért, hogy a

szüleimmel vagy a barátaimmal tartsam a kapcsolatot” – állítja a 15 éves fiú. Estefelé ugyanakkor mindig előkerül a telefon, és annak társaságában üti el az idő nagy részét, amikor általában a barátaival cseveg, játszik, vagy a nagyvilág híreit olvasgatja. Hunor ugyanakkor szívesen besegít a ház körüli dolgokban, valamint imád sportolni is: „kosár, foci, de gyakorlatilag bármi jöhet” – mondta el lapunknak a gyergyói iskolás. „A nyár folyamán

Benedek Fruzsina

naponta négy órát biztosan használom a telefonom vagy a táblagépem” – osztotta meg velünk a 15 éves Benedek Fruzsina. Az esetek nagy részében filmeket néz rajta, vagy szórakoztató alkalmazásokat keres, és azok használatával foglalja el magát. „Nem vagyok rabja az elektronikának, el tudok szakadni tőle” – állítja a nyolcadik osztályt végzett diáklány. Amikor leteszi a kezéből az okoseszközöket, szívesen olvas könyveket, illetve van egy kutyája is, kedvencével igyekszik minél többet foglalkozni.

Bilibók Zsanett most kezdi el a nyolcadik osztályt, lapunknak pedig őszintén elárulta, hogy rendszeresen használja telefonját. „Sok olyan alkalmas fut rajta, amit mindig megnézek,

Bilibók Zsanett

gyakorlatilag folyamatosan. Más kutyut nem nagyon használok, csak a laptopot, és azon is csak sorozatokat szoktam nézni” – osztotta meg velünk szokásait a 14 éves iskolás lány. Természetesen vannak olyan időszakok is, amikor nincs a közelében egy elektromos eszköz sem, ilyenkor általában olvas, vagy a testvéreivel játszik. „Szeretek telefont hordani magammal, mert akkor mind a barátaimmal, mind a családtagjaimmal tartani tudom a kapcsolatot” – vallotta be a Fogarassy Mihály Általános Iskola diákja.

Előre- és hátraszaltó

„A vakációt én is, mint minden huszonegyedik századi gyerek, az internet világában töltöm” – kezdte mondandóját a 14 éves Ferencz Ferdinánd. A hetedik osztályt végzett tanuló lapunknak elmondta, hogy naponta nagyjából öt órát tölt az internet hálójában – kettőt ebből a számítógép előtt, míg hármat a mobiltelefonjával. A mindennapi rutin pedig a következő: először ellenőrizi, hogy ki mit töltött fel Instagramra, Facebookra és Youtube-ra, aztán megnéz néhány vicces videót, zenét hallgat, beszélget a barátaival, majd következő a játék a számítógépen. „Esetleg berakok egy rockszámot, és azt próbálok lejátszani gitáron” – árulta el

a gyergyószentmiklósi diák. Amikor pedig nem a kutyukkal foglalkozik, olyankor legtöbbször lemegy az udvarra, és az előre- és hátraszaltót gyakorolja a trambulínon. „Mostanában ezzel

Ferencz Ferdinánd

foglalkozom a legtöbbet a tánc után. A legfontosabb számomra ugyanis a tánc és az otthoni gyakorlás” – zárta gondolatait Ferdinánd.

Ferencz Eszter nyolcadik osztályt végzett diáklány leggyakrabban használt elektronikai eszköze a televízió és az okostelefon. A tévét hetente két-három órát nézi – amely persze függ a kiválasztott film hosszától és a szabadidejének mértékétől is. A telefonjával ugyanakkor már több időt tölt, átlagosan napi három órát. Ez alatt az idő alatt leginkább vicces videókat néz, cikkeket és híreket olvas, valamint be-

Ferencz Eszter

szélget a barátaival. „Amikor nem a különböző elektronikai kutyukkal töltöm az időm, akkor előszeretettel olvasok és gitározok. Olvasni szoktam

könyvsorozatokat és különálló regényeket is. Nagyon szeretem az ifjúsági könyveket, de szoktam olvasni világ- és magyar irodalmat is. Gitározni leginkább egyszerű és dallamos zenéket szeretek, amelyeket akár egy tábortűz körül is el lehet játszani” – állítja a 14 esztendőes tanuló.

Megfogadta, telefonozás helyett személyesen találkozik a barátokkal

„Az, hogy mennyi időt töltök a telefonom használatával, nálam nagyon változó” – mondta el lapunknak Ilyés Tímea. A 15 éves lány állítása szerint vannak napok, amikor csak telefonálásra használja a mobilját, de előfordulnak olyan periódusok is, amikor egész délután filmet néz rajta, beszélget a barátaival vagy a közösségi oldalakat bújja. „Ez legtöbbször attól függ, hogy milyen kedvem van, van-e előre lebeszél programom, van-e kedvem emberek közé menni, vagy inkább csak otthon ülök, és bámulok ki a fejemből. De bárhol vagyok, mindig nálam van a telefonom, mivel azon kommunikálok, és egy kép vagy egy szelfi erejéig sosem bánom elővenni, hogy megörökítsem az emlékezetes pillanatokat” – állítja a nyolcadik osztályt végzett diáklány. Az utóbbi időszakban mobiltelefonját leginkább zenehallgatásra használja, mivel amikor csak teheti így kapcsol ki. A többi elektromos kutyúját nagyon ritkán használja. „Két hét alatt maximum egyszer nézek televíziót, és a laptopomat is csak filmnézésre használom, de azt is hetente maximum egyszer” – árulta el Tímea. Amikor nem ezeket az eszközöket használja, akkor általában a családjával tölti az idejét, a táncsoporttal vannak közös programjaik, olvas, vagy a barátaival találkozik ki valamit közösen. „Többek között sokat sétálunk, uszodába megyünk, pizázunk, bulizunk, koncertekre járunk, biciklizünk, pizsipartizunk, vagy éppen valami óriási örültséget csinálunk” – árulta el a gyergyószentmiklósi tanuló. Tímea ugyanakkor idén megfogadta saját magának, hogy sok időt fog a barátaival tölteni telefonozás helyett. Szerencsére jó pár olyan ismerőse és barátja van, akik ezt vele együtt elhatározták, így a közös programok garantáltak. Emellett a táncsoporttal is sok

a fellépésük, nyáron táborok is vannak szép számmal, ahol nem igazán van idő a képernyő előtt kuksolni.

Az élmények értékesebbek, mint az Instagram

„Úgy gondolom, hogy azok az élmények, amiket azokkal az emberekkel szerzek, akiket szeretek, sokkal értékesebbek, mint egy óra instagramozás vagy facebookozás. Ugyanakkor vannak napok, amikor nincs kedvem emberek közé menni, ilyenkor pedig jól jön a telefonom is” – mondta el lapunknak a tanuló. A gyergyói lány sosem tartotta ezeket a kutyúkat fölöslegesnek, de véleménye szerint vannak helyzetek, amikor nagyon annak tűnnek:

Ilyés Tímea

ilyen például az, amikor valakivel elmegy meginni egy üdítőt, olyankor pedig nem szívesen nézi azt, hogy a beszélgetőtársa nyomkodja a mobilját. „Mi sokszor csinálunk olyat is, hogy egy helyre összegyűjtjük a telefonokat, és senki nem veheti el addig, amíg nem megyünk el az adott helyről, vagy nem lesz vége a programunknak. Ezt pedig csak ajánlani tudom mindenkinek. Ugyanis nagyon jó minden pillanatot közösen megélni, sok programot szervezni és utazgatni, mert a nyári szünetek azok az időszakok, amikor mindenkinek több ideje van a másíkra” – zárta mondanivalóját a most már kilencedik osztályos diák.

SZATMÁRI BENCE

benceszatmari@yahoo.com

Harminchárom iskolában, több mint 1800 gyerekkel foglalkozik szakképzett pedagógus a tanórák után

Rajtol a délutáni oktatási program a szórványban

A remélnél is több, 33 iskola jelentkezett az új tanévben induló szórványbeli délutáni oktatási programba. A magyar kormány által finanszírozott projekt keretében a tanórák után szakképzett pedagógusok segítenek elsajátítani a tananyagot a román többségű közegben élő elemista gyerekeknek.

Augusztus végi adatok szerint 83 pedagógussal és 1 844 gyermek részvételével indul az Iskola Alapítvány által koordinált napközi (after school) program az új tanévben kilenc erdélyi szórvány-megyében, illetve Bukarestben. Tanévkezdésig, szeptember 1. és 9. között 83 pedagógust alkalmaznak, és elkezdődött az iskolákkal való együttműködési szerződések előkészítése annak érdekében, hogy használni lehessen délután a tantermeket – nyilatkozta a Maszol hírportálnak Nagy Zoltán Levente, az Iskola Alapítvány elnöke. Elmondta, ahol nem lehetséges az iskolában tartani a foglalkozásokat, bérleti szerződés alapján valamelyik kulturális egyesület vagy egyház biztosít helyszínt a 0–4. osztályos diákoknak.

Nagy Zoltán Levente arról is beszámolt, hogy az eddigi adatok szerint 1844 gyermek venne részt a programban, ami nagyobb létszám a tervezettnél. Így várhatóan a kicsik étkeztetési költségeinek mintegy kétharmadát tudják állni annak függvényében, hogy milyen árajánlatokat kapnak a különböző catering-cégektől. Átlagban napi 7-9 lejt tudnak az ebédre fordítani, így pár lejes önrésszel a szülőknek is be kellene szállni az eredetileg ingyenesre tervezett étkeztetésbe.

Ajánlott módszertant is összeállítottak

A gyerekekkel szakképzett pedagógusok foglalkoznak majd, kétharmaduk jelenleg is alkalmazott az illető iskolában, a többi pedig külsőként vesz részt a program lebonyolításában. Nekik több feltételnek is meg kellett felelniük, többek között kitétel volt a felsőfokú végzettség és a pedagógiai modul megléte, de azt is elfogadták, ha tanítóképzőben végeztek.

A szórványoktatásban tanuló gyerekek számára segítséget jelent az iskola utáni program

A program működtetői egy ajánlott módszertant is összeállítottak számukra, hogy milyen foglalkozások történjenek a négyórás délutáni foglalkozás alatt. Az ebédeltetés mellett a délutáni „tanító nénik” segítenek a házi feladat megoldásában, de különböző készségfejlesztő, sőt mozgást is igénylő gyakorlatokkal foglalkoznak a gyerekekkel. A pedagógusok napi nyilvántartást fognak vezetni a jelenlétről, illetve havi jelentést, tevékenységi beszámolót is készítenek. Emellett a projekt lebonyolítását felügyelő ötfős kolozsvári csapat tagjai havi rendszerességgel ellátogatnak a különböző helyszínekre.

Az Iskola Alapítvány elnöke rámutatott: nagy az érdeklődés a program iránt, és bár idén kísérleti jelleggel indul, több szórványtelepülés is jelezte abbéli igényét, hogy a jövőben náluk is bevezessék.

Négyszer több jelentkező Besztercén

Pozitív hatást várnak a délutáni oktatási programtól, mondta Antal Attila, a besztercei Andrei Mureșanu Főgimnázium aligazgatója. Besztercén eredetileg 4 csoportot terveztek indítani, de mivel mintegy 70 gyerek jelentkezett, kérték, hogy ötre emelkedjék a számuk. Így a délutáni foglalkoztatás osztályokra lebontva, a saját tanteremben történne, a tanórák folytatásaként. Az ebédeltetés az iskola étkezdéjében zajlana. A diákokkal nagyrészt saját tanítónőik, illetve egy nyugdíjazott tanítónő és az oktatási rendszerbe most bekerülő pedagógus foglalkozna, mindannyian szakképzettek.

Antal Attila szerint a magyar kormány által finanszírozott program iránt nagy az érdeklődés. A városban – ahol a magyarság számaránya öt százalék körül mozog – több mint tíz éve működtetnek

after school programot az egyetlen magyar tagozattal is rendelkező iskolában. Tavaly mintegy húsz gyerek élt a sokak számára nagy anyagi terhet jelentő lehetőséggel, most, hogy az étkeztetés és a foglalkoztatás is támogatottá vált, szinte megnépszerűsödött a jelentkezők száma. Az Andrei Mureșanu Főgimnázium magyar tagozatának elemi osztályaiba közel száz gyerek jár, közülük mintegy húszat visznek haza a tanórák után, a többi marad a délutáni foglalkozáson.

A magyar oktatást választók a Rákóczi Szövetség révén tanévkezdéskor ösztöndíjban részesülnek, iskolatáskát, tanszereket kapnak. „Úgy gondolom, hogy miután beindult a délutáni oktatási program, és tapasztalják, mennyit gazdagodott az oktatási tevékenység, a nagycsoportosok körében érezhetőbb lesz a magyar iskola felé való elhajlás.”

Gazdagodna az oktatási paletta

A napközi programtól többet várnak, mint egyszerű felügyeletet. „Kikötés volt, hogy jöjjenek valami plusszal, ne csak száraz iskolai tevékenység folyjon és házi feladat-megoldás” – jelentette ki az igazgató. Elvárás, hogy a napközis tanítók újabb tevékenységekkel színesítsék az oktatási folyamatot, legyen az népdal-, néptánc- vagy hangszeroktatás, készségfejlesztő vagy mozgásgyakorlatok. Azt remélik, így az oktatási paletta is gazdagodni fog, főleg, hogy egy magyar pszichológus délutánonként egy-egy órában pszichológiai tanácsadást is nyújt majd a gyerekeknek.

Antal Attila azt reméli, a délutáni foglalkozások mindenképp segítenek majd újabb, jelenleg román tanintézetbe járó magyar gyerekeket bevonítani az iskolába, hiszen minden támogatás vonzerőt jelent, főleg, hogy a gyerekek egyharmada vegyes házasságból jön. A magyar oktatást választók a Rákóczi

Szövetség révén tanévkezdéskor ösztöndíjban részesülnek, iskolatáskát, tanszereket kapnak. „Úgy gondolom, hogy miután beindult a délutáni oktatási program, és tapasztalják, mennyit gazdagodott az oktatási tevékenység, a nagycsoportosok körében érezhetőbb lesz a magyar iskola felé való elhajlás. Ez olyan vonzerő, mely hozzánk fogja irányítani az óvodásokat, azokat is, akik jelenleg román csoportokban vannak” – véli az igazgató.

Beszterce-Naszód megyéből még a bethleni Grigore Silași-líceum vesz részt a délutáni oktatási programban, ott két csoportban 37 elemista élt a lehetőséggel.

Temesváron is reális segítség

Bár Temesváron már régi hagyománya van – 2001 óta működik napközis foglalkoztatás –, Erdei Ildikó, a Bartók Béla-líceum igazgatója szerint mindenképp pozitív hatást remélnek a támogatott programtól. A bányász város magyar iskolájában eddig is megosztott támogatással működött a délutáni foglalkoztatás – a költségek egy részét a Bartók Alapítvány, másik részét a szülők állták –, a magyar kormány finanszírozása mindkét fél számára reális segítség.

Az iskolába járó gyerekek 75-80 százaléka vesz részt a programban, mondta az igazgató, öt 15-20 fős csoportban zajlik majd a foglalkoztatás. Részen saját tanítónők, részen külsős munkatársak foglalkoznak az elemistákkal továbbra is az iskolában, ahol adottak a feltételek a program működtetésére. „A napközi program mindenképp nagy segítség akár szórványban, akár nem” – mondta az igazgató, aki szerint főleg a vegyes családok esetében érvelnek ezzel, és a gyerekek egyharmada ilyenből érkezik. Ahogy telik az idő, egyre többen vannak az oktatási rendszerben, hiszen a közel tízszereskedő temesvári magyar közösség majdnem kétharmada vegyes családban él. A bányász városban egyébként még a Gerhardinum Római Katolikus Teológiai Líceumban indul be a délutáni oktatási program.

PAP MELINDA

papmeli@yahoo.com

Helyszínek

Kilenc erdélyi megyében és Bukarestben indul ösztől az oktatási program, összesen 33 szórványbeli tanintézetben foglalkozik szakképzett pedagógus délután a diákokkal.

Arad megyéből az aradi Csiky Gergely Főgimnázium, az Aurel Vlaicu Általános Iskola és az Aron Cotruș Általános Iskola, a pécskai 2-es Számú Általános Iskola és a kisjenői Erdőhegyi Általános Iskola vesz részt a programban.

Beszterce-Naszód megyéből a besztercei Andrei Mureșanu Főgimnázium és a bethleni Grigore Silași Általános Iskola.

Brassó megyéből a brassói Áprily Lajos Főgimnázium, a 15-ös Számú Általános Iskola és a 2-es Számú Általános Iskola.

Fehér megyéből a kocsárdi Simion Lazăr Főgimnázium, a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium, a gyulafehérvári Gróf Majláth Gusztáv Károly Római Katolikus Teológiai Líceum, a Bethlenszentmiklósi Általános Iskola, a marosújvári Lucian Blaga Általános Iskola és a Küküllővári Általános Iskola.

Hunyad megyéből a dévai Téglás Gábor Iskolaközpont, a szászvárosi Dr. Aurel Vlaicu Általános Iskola, a vulkáni 4-es Számú Általános Iskola, a lupényi Mircea Eliade Elméleti Líceum és a vajdahunyadi Matei Corvin Technológiai Líceum.

Máramaros megyéből a máramarosszigeti Leőwey Klára Elméleti Líceum, a nagybányai Nicolae Iorga Általános Iskola és a Németh László Elméleti Líceum.

Szeben megyéből a medgyesi Báthory István Általános Iskola, a nagyszebeni Octavian Goga Kollégium és az Erzsébetvárosi Általános Iskola.

Kolozs megyéből a bánffyhyunyadi Vladeasa Technológiai Líceum, a dési 1-es Számú Általános Iskola, a tordai Jósika Miklós Elméleti Líceum.

Temes megyéből a temesvári Bartók Béla Elméleti Líceum és a Gerhardinum Római Katolikus Teológiai Líceum.

Bukarestből az Ady Endre-líceum csatlakozott.

Óvodát és bölcsődét avattak a Szilágy megyei Krasznán

Új óvodát és bölcsődét avattak augusztus végén a Szilágy megyei Krasznán. „Akkor, amikor elkészül egy óvoda-bölcsőde, bennünk munkálkodik a hit, hogy nemcsak tíz-húsz év, hanem évszázadok is állnak előttünk, közösségünk előtt. Gratulálok a krasznai önkormányzatnak és a Királyhágómelléki Református Egyházkerületnek a megvalósításért, köszönet a magyar kormánynek a támogatásért” – mondta Kelemen Hunor, az RMDSZ elnöke. Az óvoda alapkövét 2017. július 8-án tették le, a reformáció 500. évfordulója alkalmából szervezett egyházmegyei gyülekezeti napon. A település demográfiai növekedést mutat, ezért a helyiek örültek, hogy az egyházkerület pályázata révén lehetőségessé vált az óvodaépítés.

FOTÓK • GÖNCZY TAMÁS

Kiöli-e a gyerekből az iskola a kreativitást?

Sokan vallják manapság, hogy a hagyományos iskolai információátadási módszereknek sok a hátránya, többek közt az is megtörténhet, hogy csökkentik a gyerek kreativitását. Mindaddig, amíg a múltból merítkezünk, nem tudjuk a jelen elvárásaira és a jövőre felkészíteni a fiatalokat, mivel kiöljük belőlük azt a kreativitást, amire folyamatosan

változó világunkban elengedhetetlenül szükség van. Az elmélet egyik oszlopos zászlóvivője az a Sir Kenneth Robinson brit oktatási szakértő, akinek hírneve ma már a világ szinte minden pontjára eljutott szellemes előadási stílusa miatt, ugyanakkor tézisei elgondolkodtatóak lehetnek mindazok számára, akik érintettek az oktatásban.

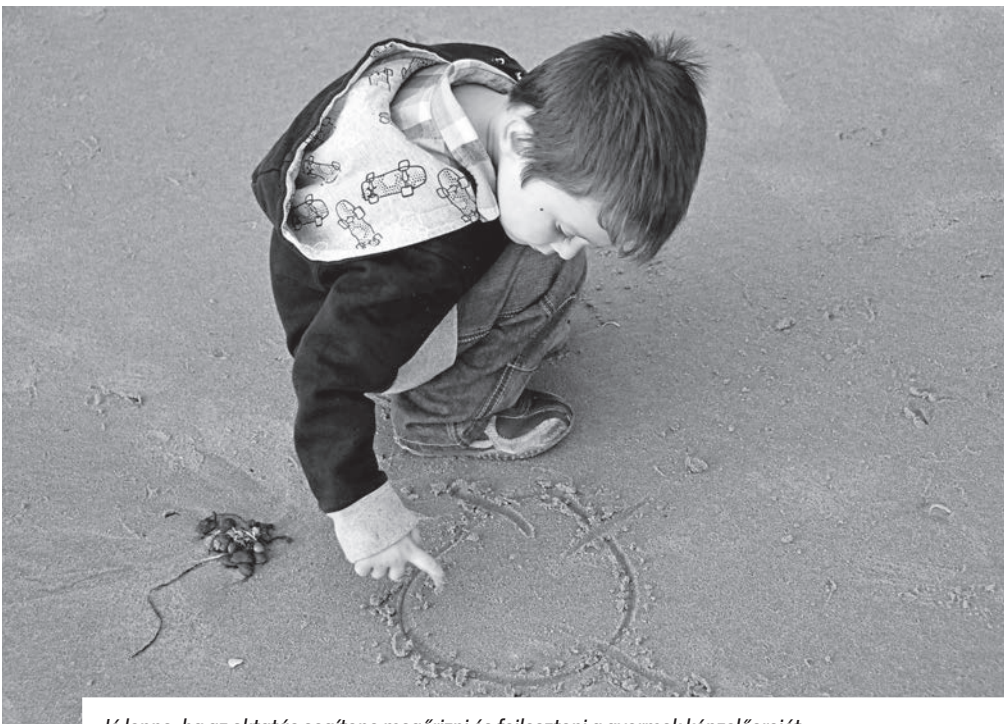
Fölösleges diplomagyűjtögetés

Az angol akadémikus meglátása szerint a közoktatási struktúra a világon sehol nem változott radikálisan az ipari forradalom óta. Az akkor bevezetett rendszer alapja az volt, hogy a főbb tantárgyak – mint a matematika és az idegen nyelvek – prioritást élveztek a bölcsészettel és a különböző művészetekkel szemben. Ennek oka nagyon egyszerű volt: mivel a gépésítésnek köszönhetően munkát csak azok kaphattak, akik valamilyen szakképesítéssel rendelkeztek, ezért a tanügyi rendszer is erre rendezkedett be, és így nevelte a jövő nemzedékeit. Csakhogy a 18–19. századi munkaerő-elosztás napjainkban már egyáltalán nem állja meg a helyét, az oktatás pedig nem fejlődött párhuzamosan a nagyvilági trendekkel.

Sajnos az oktatók és a szülők fejében is a hagyományos irányelv dominál, éppen ezért hajlamosak inkább lebeszélni arról a gyermekeket, hogy táncoljanak, énekeljenek, vagy éppen sportoljanak, és igyekeznek az egzakt tudományok irányába terelni őket. Robinson meglátása szerint a jelenlegi közoktatási rendszernek az a célja, hogy mindenhol professzorok garmadáját hozza létre, amely nem feltétlenül az élet csúcspontját, pusztán csak a létezés egyik formáját jelenti. Mindemelllett a munkaerőpiacon való elhelyezkedést is nehezíti a ma már kötelezőnek tűnő diplomagyűjtögetés: az oktatási tanácsadó szerint ugyanis számtalan példa tárulkozik elénk, amikor egyetemet végzett, élet-erős fiatalok csak a Play Station mellett, a videójátékokban találják meg életük értelmét.

Nem vagyunk egyformák

Az emberek természetüknél fogva nem egyformák, aki pedig valaha is gyermekekkel foglalkozott, tudja, hogy mind-egyiknek egyedi az érdeklődési köre. Ennek ellenére az oktatási rendszer a hasonlóságokra épít, és arra készíti az

FOTÓ: PIXABAY.COM

Jó lenne, ha az oktatás segítené megőrizni és fejleszteni a gyermek képzelőerejét

Sir Kenneth Robinson 1950. március 4-én született az angliai Liverpool városában. Szerzőként, előadóként és nemzetközi tanácsadóként is jeles eredményeket ért el az oktatás témakörében. 1985–1989 között a Tudomány az Iskolákban Projekt igazgatója volt, majd 1989–2001 között a University of Warwickon a tudomány oktatásának professzora. 2003-ban a tudományért végzett munkájáért lovagvá ütötték. Robinson javaslata szerint annak érdekében, hogy az oktatás magával ragadó és sikeres legyen, három területen kell fejleszteni. A tanításnak

széles körű tantervet kellene kínálnia, és elősegítenie a tanulási folyamat egyéni útját. Másodsorban a kíváncsiságot kellene megőrizni és támogatni a kreatív tanításon keresztül, amelyhez magas színvonalú tanárképzés és –fejlesztés szükséges. Végül a kreativitás ösztönzésére kellene koncentrálni alternatív didaktikai folyamatok elősegítésével, nem elsősorban a szabványtesztekre helyezni a hangsúlyt. Robinson meglátása szerint csak akkor érhetünk el sikereket, ha rájövünk, hogy az oktatás természetes rendszer, nem pedig mechanikus.

oktatókat, hogy kiderítsék, mire képesek a tanulók egy nagyon szűk teljesítményspektrumon belül – hangsúlyozza Robinson. Tény, hogy a tudományos, technológiai és matematikai tárgyak nagyon fontosak a diákok számára, de több kutatás is bebizonyította, hogy ez nem elég, éppen ezért az oktatásban egyenlően kellene kezelni a humán tantárgyakat, a művészeteket és a testnevelést is. Az angol akadémikus meglátása szerint olyan változatos tananyaggal kell előrukkolni, amely a gyerekek sokféle tehetségét elismeri és támogatja. A különböző, „elvontabb” tantárgyak oktatása ugyanis nemcsak azért fontos, mert kiegészítik, és jobb eredményeket idéznek elő az alaptudományok esetében, hanem a gyermekek személyiségének olyan részét is megszólítják, amelyek alapesetben érintetlenül maradnak.

Az emberek természetük-nél fogva nem egyformák, aki pedig valaha is gyerekekkel foglalkozott, tudja, hogy mindegyiknek egyedi az érdeklődési köre. Ennek ellenére az oktatási rendszer a hasonlóságokra épít, és arra készíti az oktatókat, hogy kiderítsék, mire képesek a tanulók egy nagyon szűk teljesítményspektrumon belül.

Tegyük a gyereket kíváncsivá

Ha a gyermekeket kíváncsivá tudjuk tenni, akkor segítség nélkül, maguktól kezdenek el érdeklődni. A gyermekek ugyanis született tanulók, így igenis erőfeszítéssel lehet ezt a képességet kioltni belőlük. A hiba ott van, hogy a mai iskolai rendszer kész terméket kínál nekik, így onnan már az oktató kreativitásán múlik, hogy az információkat száraz tényekként vagy szórakoztató módon közli. Sokszor a tanítás és a tanulás helyett a számonkérésre összpontosítunk – hívja fel a figyelmet Robinson. Ugyan ez is elengedhetetlen része a tanulók fejlődésének, csak a módszerek nem mindig megfelelőek: a kíváncsiság

felkeltése helyett arra készíti az oktatás a gyereket, hogy megfeleljen az elvárásoknak, így kialakulhat a diákban a félelemérzet, ha elvett valamit. A gyerekeket ugyanis sok esetben arra ösztönzik, hogy bevett kliséket alkalmazzanak, rutinmunkákat végezzenek el ahelyett, hogy a kreativitásukat használnák.

Hagyni kell a gyereket dolgozni és hibázni

Az esetek többségében az iskolapadban ülni képtelen, örökmozgó gyermekeket megbélyegzik azzal, hogy hiperaktívak, és semmit nem lehet velük kezdeni. Ilyenkor pszichológushoz küldik, és különböző nyugtató gyakorlatokat javasolnak nekik ahelyett, hogy mondjuk beiratnák tánciskolába vagy egy focisuliba. Márpedig ezzel visszaszorítják a gyerekekben a kibontakozás lehetőségét, korlátok közé szorítják őket, így pedig hosszú távon megnyomorítják életüket. Sir Kenneth Robinson szerint minden gyerekben óriási a tehetség és a kreativitás, csak hagyni kell őket kibontakozni, és hogy megmutassák valódi énjüket. Ugyanakkor a gyerekeket hagyni kell dolgozni és hibázni is, mivel csak így lehet valami újat létrehozni, és kilépni a középserűsügből. Ha a gyerekeket nem engedjük már korán kivirágozni, akkor a kreativitást idővel kinövik, és soha többé nem lesznek hajlamosak valamit saját indíttatásból megvalósítani, a rutin fog eluralkodni rajtuk. A kreativitás legnagyobb ellensége pedig sajnos az iskola, amely megbélyegzi a tévedést és a hibákat, kialakítva a gyermekekben a csalódástól és az elutasítástól való félelmet.

A nemzetközi felmérések rendre a finn oktatási rendszert hozzák ki a világ legjobbjának: az északi diákok matematikából, tudományos tárgyakból és szövegértelmezésből is az élbolyban végeznek annak ellenére, hogy az ottani közoktatás egyáltalán nem megszálottja ezeknek a tárgyaknak. Az ottani rendszerben ugyanis minden gyermek saját szintjéhez mért feladatokat kap, amelyek megoldása akár segítséggel is működhet, illetve bármikor bátran el lehet vonulni a feladat mellől, és valami olyasmivel foglalkozni, ami leköti a gyermek figyelmét. Ennek köszönhető az is, hogy Finnországban szinte nem létezik az a fogalom, hogy korai

iskolaelhagyó, mivel a gyermek problémáinak megoldása mindig a középpontban áll. Ezzel szemben más rendszerekben a készen kapott csomag sokszor elidegenedést és távolságtartást vált ki, így nem is csoda, hogy a gyermekek is teherként és megoldandó feladatként tekintenek a tanulásra – hangsúlyozza a brit akadémikus.

Emberarcúvá kell tenni az oktatást

Az oktatást emberi rendszerré kell tenni, mert nem gépek vagyunk, akik parancsszóra mindent teljesítenek – vélekedik Robinson. El kell fogadni, hogy igenis vannak olyan témák, tantárgyak,

Sajnos az oktatók és a szülők fejében is a hajlamosak irányelv dominál, éppen ezért hajlamosak inkább lebeszélni arról a gyermekeket, hogy táncoljanak, énekeljenek, vagy éppen sportoljanak és igyekeznek az egzakt tudományok irányába terelni őket. Robinson meglátása szerint a jelenlegi közoktatási rendszernek az a célja, hogy mindenhol professzorok garmadáját hozza létre.

amik teljesen hidegen hagynak egyesekeket, akik nem tudják elképzelni, hogy ezt az életben valaha is bármire használni fogják. Éppen ezért készült már több olyan tanterv a fejlett országokban, amelynek megfelelően a személyre szabott oktatást támogatják, a szoros kapcsolatok kiépítését a tanárok és a diákok között, valamint a minél változatosabb tananyagokat. Ezt ők alternatív oktatásnak nevezik, holott talán ez lenne az észszerű tanítási rendszer a világ minden pontján...

SZATMÁRI BENCE

benceszatmari@yahoo.com

A festői szépségű Csernátonban táboroztak a bölcs diákok

A Communitas Alapítvány 9. alkalommal szervezte meg a Bölcs Diákok országos szintű vetélkedő jutalomtáborát, melyen az éves megmérettetést követően a leg-

melynek keretében Krippán Kinga doktorandusz vezetésével a résztvevők papírtornyot építettek, címert rajzoltak, bekötött szemmel egyenlő oldalú há-

együtműködési képességeiket is bizonyították. A próbák változatosak, izgalmasak, kreatívak voltak. A gyufaszálpróba célja a személyes bemutatkozás volt: egy égő gyufaszál kialakításáig minél több információt közölni magunkról és az úton megtapasztalt élményekről. Ezt követte a „mértani” feladat: bekötött szemmel kialakítani egy egyenlő oldalú háromszöget. A címerkészítés a személyes tulajdonságokon túl a frissen verbuválódott csapatok ötletességét is tesztelte. A csapatok együtműködését és kreativitását a papírtornyopróba erősítette. Ezúton is gratulálunk a legmagasabb torony elkészítőinek! Meglátásunk szerint a kommunikációs játékok elérték céljukat: a táborlakók megismerték egymást, barátságok kezdődtek, és a következő napi túrára már igazi, összeforrt csapat indult útnak” – írták a Minerva gyermekei csapat tagjai: Forgács Tamás, Rák Gergő, Szalai Vivien, tanáruk Putovits Tünde.

Móka, kacagás és játékos tanulás a bölcs diákok csernátoni jutalomtáborában

jobban teljesítő 10 csapat vehetett részt. Az idei, július végén, augusztus elején szervezett tábornak a Kovászna megyei Csernáton adott otthont, ahol a szervezők színes programkínálattal: kirándulásokkal, tematikus napokkal, Ady-esttel, táncoktatással, vár-, illetve múzeumlátogatással várták a táborozókat. A vetélkedő fő célja az, hogy alternatív módszerekkel fejlessze a diákok készségeit, képességeit, hogy láthassák az összefüggéseket a különböző tudományágak és a mindennapi élet dolgai között. Az egyéni vagy csoportos feladatok, túrázások során a diákok kimozdulnak a komfortzónájukból, olyan tapasztalatokra tesznek szert, amelyek messze túlmutatnak az iskola által kínált lehetőségeken.

Az első nap a már hagyományos kommunikációs délutánnal kezdődött,

romszöveget próbáltak formálni. A második tematikus délutánon a kémia és geológia rejtelseibe vezette be a diákokat és tanárokat Kovács Gábor és Tóth Zsejke kémikus, valamint Silye Lóránd geológus. A Hétlétra-szurdokban, a Bodoki-havasokban is túrázott a csapat, hagyományörző napot is tartottak kürtöskalács- és kenyérsütéssel. A hetet a csernátoni Haszmann Pál Múzeum látogatása zárta, ahová szekerekkel szállították a fiatalokat.

A gyufaszálpróba

A részt vevő csapatok tagjai tábori naplót vezettek, beszámoltak napi élményeikről – ezekből az írásokból idézünk. „Az Erdély, Partium és Bánság különböző vidékeiről érkező diákok vegyes csoportba szerveződtek, így a játékok során

A Hétlétra-vízesés

„Ahol a város gyors léptű utcái a béke zöld mezsgyéjére nyúlnak, ahol a monoton dudaszók madárdallá válnak, ahol felhőkarcolókon nevetnek a hegyek, ott van egy hely. Egy hely, ahol a csilingelő vizek hangja édes melódiával köszönti az arra járókat, kik képesek gyönyörködni a könnyed, leheletszerű felhők játékában, a magasló fák versengésében és a talpuk alatt kigyózó ősi gyökerek végtelenségében. Őket simogatja melegen a nap sugara, lelkükön könnyít a szél. Nem véletlen, hogy ez a mesebeli környezet minket is elkápráztatott. És hogy hol jártunk? Nem az egy, nem a kettő, hanem a Hétlétra-vízesésnél. Hetedhét országon túl, ahol a bölcs diák idén kék pólóban kalandnak indul, a Nagykőhavas hegyeiben réges-régen a Csűrőárka pataka a mészke sziklákba szurdokot vágott, hét vízesést alkotva. Varázsbusszal kezdődött utunk, majd mindent megpróbáló feladatot kellett teljesítenünk: a magasba kellett repülnünk... De nem akárhogy! Egymás

után, libasorban (néhányunk talán libabőrösen is) másztunk lépcsőfokokként, kapaszkodóként, kitaposott ösvényenként. És mentünk. És csak mentünk. És neveltünk. És ámultunk. És daloltunk. És egyszerűen jól éreztük magunkat. Eggyé váltunk a természettel. Egyek voltunk mindazon csodákkal, melyek utunkat kereszteltek. Hihetnénk, hogy álom volt, de ez a valóság” – írták a QuizQuartett csapat tagjai: Kedves Anita Krisztina, Bíró Zonga, Simon Hanna Fatime, tanárunk Kastal Ottília.

Arany a patakban?

„Aranymosás volt a következő kihívás, ami nagyobb csoda lett volna, ha sikerül. A jelenlévők iszapos homlokot mostak, felfedeztek különleges anyagokat és ásványokat, valamint rengeteg csillámot. Viszont az, hogy van-e arany a patakban, még mindig kérdés maradt. Silye

Egymás után, libasorban (néhányunk talán libabőrösen is) másztunk lépcsőfokokként... kapaszkodóként, kitaposott ösvényenként. És mentünk. És csak mentünk. És neveltünk. És ámultunk.

Lórándnak, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem oktatójának vezetésével a legbölcsebbnek bizonyuló 10 csapat rengeteg izgalmas programban vehetett részt a geológiai délután alkalmával. Az oktató elmagyarázta a jelen lévő diákoknak, hogy a klisékkel ellentétben a geológus foglalkozása nem abban merül ki, hogy naphosszat keres egy kavicsot, ami látszólag ugyanolyan, mint az összes többi, és aztán örül neki. Néhány alapvető geológiai ismeret letisztázása után kezdetét vette a »kakukktójáskő« keresés” – írták a KerékKötők csapat tagjai: Rigmányi Johanna, Kádár Johanna, Csiszér Zsolt, kísérőjük Balogh Judit.

Kémikus délután a malomkertben

„Gábor és Zsejke megmutatták a kémia poénos oldalát. Pókokat versenyeztettünk, buborékba buborékot rejtettünk, pár perc alatt virágoskertünk is lett, a végén pedig

tűzet gyújtottunk gyufa nélkül, és további kísérleteknek voltunk szemtanúi. Közéjük tartozott egy nagyon becsapós mutatvány, amikor valamilyen kotyvalék segítségével eldönthették, ki mennyire tartja be a tábori alkoholtilalmat. Ez abból állt, hogy egy kémcsőbe szívószállal kellett befűjni. Ha ezek után a kémcső

napunkat. A kenyerek hosszú időt töltöttek a kemencében. Amikor elkészültek és kihűltek, nagy örömmel csipegettünk belőlük, mielőtt elindultunk a várlátogatásra” – jegyezték fel az Észbontók csapat tagjai: Preg Fruzsina, Orosz Viktória, Kovács Sándor Richárd, Mészáros József, tanárunk Mezei Emőke.

Szekereztek, a háromszéki táj szépségével ismerkedtek a bölcs diákok

tartalma megtartotta eredeti piros színét, akkor az azt jelentette, hogy szerveztünk nem tartalmazott alkoholt. Viszont, ahogy a csapattársunkkal is megtörtént, néha zöldre színeződött, jelezve, hogy valami nincs rendben. Szerencsére a táborból nem tiltották ki csapattársunkat, mivel kiderült, hogy némely kémcső csel hatására változott zölddé. Patrónus csapatunk bio-kémiás léven felettébb élvezte ezt a kémiadélutánt, és sikerült visszarázódnia a sulis mindennapokba, ha csak egy óra idejéig is” – írták a patrónusok: Nagy Emese Réka, Kiss-Cserey Gergő, Székely-Varga Szilárd, Albert Anikó, tanárunk Korodi László.

A búzától a kenyérig

„Miután megtekinthettük, hogyan lesz a búzából liszt, eljött az ideje, hogy a kenyér és kalács készítésében segítkezzünk. Ez szintén csodálatos élmény volt, az általunk megsütött házi kürtőskalácsok íze pedig megkoronázta a

Látogatás a csernátoni néprajzi múzeumban

A Bölcs Diákok országos szintű vetélkedő továbbjutott csapatai a jutalomtábor keretében ellátogattak a csernátoni falumúzeumba, amelyet Haszmann Pál alapítóról neveztek el 1999-ben. A csapatokat lovas szekéren szállították a helyszínre. „Igazán csodálatos tényként könyvelhető el az, hogy mennyire is él az emberekben az ősi székely virtus. Tekintve, hogy lépten-nyomon székelykapukba botolhat az ember, Pali bácsi szenvedélyes szavaival, a rajongást, a tüzet, a fényt, a csillogást a szemében, amikor a magyarságról beszél, fűszerezve egy kis jellegzetes székely humorral. A diákok számos érdekes hétköznapi ténnyel lehetnek gazdagabbak” – írták a Griffendél csapat tagjai: Karsai Noémi, Nagy Erin Bernadett, Molnár Angéla Szilvia, Pál Armella, tanárunk Nagy Egon.

Összefoglaló

Az éneklés felszabadít, avagy reggeli találkozó az iskolában

Az Őszirozsa népdalvetélkedő megyei szakaszán az egyik zsűritag ezt a jótanácsot bízta ránk: énekeljete reggel, hogy jól induljon a napotok, daloljatok munka közben vagy szabadidőtökben, mert az énekléstől felszabadul a szívetek, mosolygósabbá váltok. Amikor meghallottam, az jutott eszembe, ezt akaratlanul is évek óta követem pedagógusi munkámban; a reggeli találkozást mindig énekekkel kezdem, azzal fejezem be, s napközben munka közben arra bízatom a tanulókat, ismételjék az együtt tanult gyerekdalokat, népdalokat, s csak remélem, hogy otthon is dudorásznak néhányat az iskolában tanultak közül.

Boldogan cserélik a felhőt napocskára

Előkészítő és első osztályban (esetleg később is) minden nap a reggeli találkozóval indul. A gyerekek körbeülnek vagy állnak, és tanítójuk irányításával megtanulnak tájékozódni az időben, követik a környezetben zajló természeti változásokat, összehasonlításokat végeznek, következtetéseket fogalmaznak meg, jeles napok eseményeit/ünnepeit ismerik meg, napi órarendet állítanak össze. Ezeket az irányelveket figyelembe véve igyekeztem évek alatt „formálni” a reggeli találkozás forgatókönyvét úgy, hogy igazán hasznos tevékenységgé nője ki magát. A továbbiakban azt

mutatom be, hogyan zajlik e szerintem hasznos, gyerekek által kedvelt néhány perc (5-10) a mi osztályunkban. Minden reggel, mikor megszólal a csengő, a tanulók körbe rendeződnek. Előkészítő osztályban a szőnyegre ültünk, most csak állva alkotunk kört. A szolgálatos tanuló addigra már kitette a kalendárium (mi így neveztük el) ablakaiba az évet, hónapot, napot, órarendet, időjá-

A játék mindig az első tanóra anyagához kapcsolódik. Ha épp matematikaóra az első, körbe állva a következő játékokat szoktuk játszani: növekvő, illetve csökkenő sorrendbe számolnak egyesével vagy többséssel, szorzó- vagy osztótáblát gyakorolnak úgy, hogy a szemben álló mondja az eredményt.

rast jelképező kártyácskákat. Míg a tanulók kisebbek, természetesen a tanítót végül el ezt a feladatot. Énekléssel

kezdünk, általában egy vidám dallal, hogy jó kedvre buzdítson, de ha valamilyen jellegzetes nap van, ahhoz illő dalt találunk. Ének után az időben tájékozódást gyakoroljuk: melyik év, melyik évszak, hónap, melyik napját kezdjük épp. Ez nagyon fontos, ugyanis a 6–10 éves gyerekek ezt nehezen értik meg, ugyanis kevésbé kézzelfogható információt tartalmaz. Segítenek a kalendárium illusztrációi is ezek megértésében. Gyakorolhatjuk ilyenkor az évszakok, hónapok, napok nevét, felfedeztethetjük a közöttük levő összefüggéseket. Mi ilyenkor szoktuk kiemelni az arra a napra jellemző népszokásokat, népi megfigyeléseket, esetleg családi események időpontját: pl. november 25. – Katalin napja – ha Katalin kopog, karácsony locsog, / ha Katalin locsog, karácsony kopog. S elmondhatják a gyerekek, hogyan köszöntötték előző este ilyen nevű ismerősüket. Az időjárást jelképező kártyácska már a helyére került, s amennyire lehet, híven tükrözi a reggeli helyzetképet: derűs, borús, esős, havas, ködös napra ébredtünk. S ha ez napközben változik, milyen boldogan cserélik nagyszünet után a felhőt napocskára. Harmadik, negyedik osztályban érdemes már hőmérsékletértékekkel is nehezíteni az időjárás-jelentést. Az aznapi órarend ismertetése a tanító feladata. Én ilyenkor el szoktam

Az éneklés jótékony hatásai

Az utóbbi évtizedekben főleg angol kutatók kezdtek szisztematikusan foglalkozni az éneklésterápia hatásaival, különösen kóruséneklésben rendszeresen részt vevő embereket vizsgálva. Ha leegyszerűsítve közelítjük meg a kérdés életteni vonatkozásait, elmondhatjuk, hogy mind a zenehallgatás, mind az éneklés segít egyensúlyban tartani az autonóm idegrendszer működését, ez pedig nagyon fontos az egészségünk szempontjából. [...] Az éneklés valójában egyfajta fizikai tréning, amely a test izmainak nagy részét megmozgatja, tehát a

rendszeres éneklésnek hasonló pozitív hatása lehet, mint a testmozgásnak. Az éneklés természetesen hat a szív-működésre és a légzésfunkciókra, vagyis az énekléssel megelőzhető, illetve egyes források szerint csökkenthető a szívbetegségek kialakulásának veszélye, idősebb korban pedig az éneklés hozzásegít a jó egészségi és fiziológiai állapot megőrzéséhez. Az utóbbi időszakban nagyon komoly érdeklődésnek örvend az éneklés terápiás hatásainak vizsgálata, különös tekintettel az általános jóllét és az egészségi vonatkozásaira.

Kanadában 2009-ben többéves nemzetközi kutatási projekt indult AIRS néven [Advancing International Research on Singing], melynek egyik fontos célja egy olyan program kidolgozása, amely révén javítható és/vagy megőrizhető a társadalom jó egészségi állapota az éneklés segítségével. Az együtt éneklés nagyszerű élmény mind azok számára, akik részt vesznek benne, és jó esetben azoknak is, akik hallgatják. [Részlet Harmat Lászlónak *A kóruséneklés terápiás hatásairól* című cikkéből, az *Írás az Új Ember* című lapban látott napvilágot.

mondani, melyik órán mi a téma, esetleg mit kell előkészíteni, miben segíthetnek ők (pl. házi feladatos füzet beszédese, matematikaóra vonalzó kikészítése). Az órarendet követve a kisebb gyerek is kiszámolhatja, most épp 10 vagy 12 óra van, már csak 3 vagy 2 óra van hátra a tanulási napból.

A kalendárium használata

Második osztálytól viszont elvárom, hogy a kalendárium órarendjét követve minden tanóra előpakolják a szükséges felszerelést: tankönyvet, füzetet, esetleg munkafüzetet. Megkönnyíti az óra menetét, ha minden szükséges taneszköz időben a munkasztalon van. Az órarend ismertetése után néha rövid játékkal, máskor dallal záródik a reggeli találkozás. A gyerekek a legjobban a játékokat szeretik, ezért bemutatok néhány általunk játszott maximum két perces nyelvi, matematikai vagy épp mozgásos játékot. A játék mindig az első tanóra anyagához kapcsolódik. Ha épp matematikaóra az első, körbe állva a következő játékokat szoktuk játszani: növekvő, illetve csökkenő sorrendbe számolnak egyesével vagy többesével, szorzó- vagy osztótáblát gyakorolnak úgy, hogy a szemben álló mondja az eredményt, kerekítik az adott számot a bal oldali szomszéd által mondott kisebb tízes (de száz, ezres is lehet) vagy a jobb oldali szomszéd által kimondott nagyobb tízes közül választva. Bizonyos mértani formákhoz, testekhez hasonló tárgyak neveit sorolják a teremből, csoportosítják a társaikat aszerint, melyik évszakban, hónapban születtek. A lehetőségek tárháza végtelen, viszont van néhány játék, mely igazán kedvenc. Nálunk az, mikor a tanító rámutat egy tanulóra, az leguggol, s a két szomszédja egymással versengve mondja a jó eredményt, mintegy „lepuffantja” a társát. Az anyanyelvi játékok közül is szeretnék néhányat bemutatni. Verssorok felismerése csak magánhangzók sorozatára épülve (pl. a-u-o-a-ő-i-a, e-á-i-e-á-á.... Bandukol az őszi nap, / s megáll minden fánál...), 5-6 osztálytárs nevének betűrendbe állítása csak keresztnévvel, de lehet vezetéknévvel is nehezítve, szólánc képzése különböző szempontok szerint, összetett szavak alkotása elő- és utótag párosítása által, szótagolás gyakorlása

FOTÓ: PIXABAY.COM

„Énekeljetek, hogy jól induljon a napotok” – Így indult el a kezdeményezés

szóban, szógyűjtés nyelvtani fogalmak gyakoroltatása céljából (pl. élőlényeket, cselekvést, mennyiséget, tulajdonságot megnevező szavakat) stb. De előfordul az is, hogy körbe állva átismételjük az épp tanult verset, szólásokat, közmondásokat értelmezünk, vagy időrendi sorrendbe helyezzük a tanult mű vázlatpontjait.

Románul is énekelnek

Ha románóra az első, a reggeli találkozó is románul zajlik. Román nyelvű énekkel (elég sokszor Románia himnusza) kezdünk, az évre, hónapra, napra, időjárásra, órarendre utaló információk is románul hangzanak el, s román játékkal, verssel zárjuk. Ebben az esetben a játék keretén belül lehet gyakorolni a román–magyar, magyar–román nyelvű fordítást, adott szavak rokon-, illetve ellentétes értelmű megfelelőjének keresését, mondatalkotást, szótagolást, írásjelek helyes használatát, s 3., 4. osztályban már tartalomalkotást, vélemény kifejtését, persze mindezeket szóban. Mi már előkészítő osztályban sokszor hallgattunk gyerekdalokat románul, s azóta igyekszem bővíteni a román dalok repertoárját újabb énekekkel, melyek témához, eseményhez, környezethez kapcsolódnak. A gyerekek szeretnek románul is énekelni, s fontosnak tartom, hogy országunk nyelvén nemcsak beszédben, énekben is

kifejezhessük magunkat. Mivel én három tannyelvű iskolában tanítok (román, magyar, német), szoktunk kifejezetten olyan tevékenységeket lebonyolítani módszertani körön belül, melyek mindhárom nyelven szólaltatják meg ugyanazt a mesét, dalt, verset. Egyetértek ezzel az állítással: ahány nyelvet beszélsz, annyi embert érsz. (IV. Károly) A reggeli találkozást kisebb osztályokban a tanító szervezi, irányítja, viszont harmadik osztálytól be lehet vezetni, hogy a szolgálatos tanulók vezessék le a tevékenység nagy részét a jól ismert minta alapján. Külön örömet szerezhetsz nekik azzal, ha ők választhatják ki a dalokat, egymás között beoszthatják az információk közlésének, játék kiválasztásának feladatát, vezető szerepet kaphatnak néhány perc erejéig. Igyekszem minden reggel, néha vendéget is bevonva, a reggeli találkozás kapcsán elősegíteni az éberség és érdeklődés felébresztését tanulóimban; úgy érzem, így a nap nyugodtabban indul, gazdagabb tartalmú lesz. Akinek megtetszett, kövesse példámat!

A szerző a a zilahi Mihai Eminescu Általános Iskola tanítónője.

SÓLYOM ANDREA

solyomandrea78@gmail.com

Balás Árpád nyugalmazott marosvásárhelyi földrajztanár pályájáról, tanári hitvallásáról

„Teljes erőbedobással dolgoztam, hogy megszeressék a tantárgyamat”

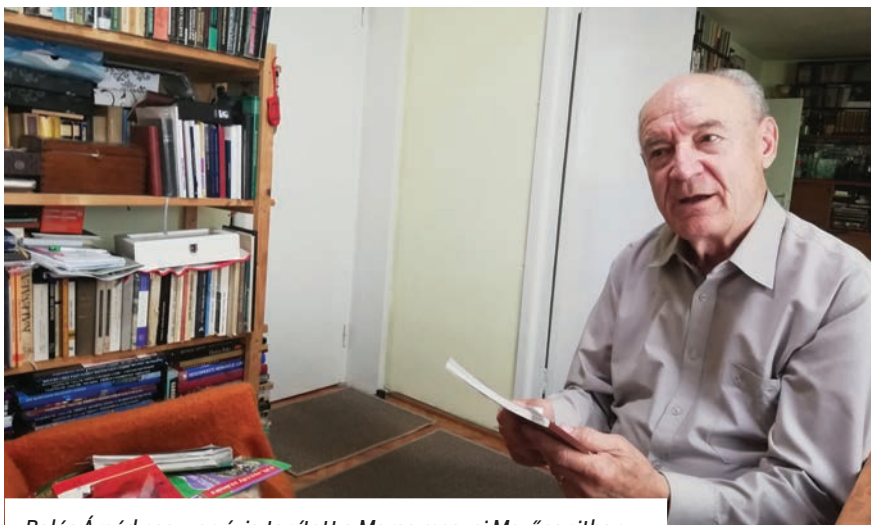
Balás Árpád nyugalmazott földrajztanár Marosvásárhelyen lakik, szívesen kala-uzolja a városba vagy a környékre érkező, magyarul beszélő csoportokat, de ha távolabbi útra kéri fel kísérőnek, azt sem utasítja vissza. Szenvedélyes utazó, aki nemcsak Románia domborzatát, hegyeit, folyóvizeit, tavait ismeri, de alig van még olyan ország Európában, ahol ne járt volna, illetve a nagyvilág távolabbi pontjaira is ellátogatott. A Maros megyei Mezőpanitban tanított több mint 40 éven át, szerette a mezőségi falut, őt is szerették a településen.

– *Hogyan kezdődött tanári pályája?*

– Egy évet tanítottam Backamadarason, ott kezdtem az 1958–59-es tanévben. Az volt a kérésem a főtanfelügyelőhöz, aki máshová, Erdőszentgyörgyre akart kihelyezni, hogy közelebb szeretnék kerülni Vásárhelyhez, az sem baj, ha egy faluban kell tanítanom. Így kerültem Panitba.

– *Mert marosvásárhelyi volt, itt élt a család?*

– Én Medgyesen születtem 1937-ben. 1940-ig ott laktunk, aztán édesanyám szülővárosába, Nyárádszeredába költöztünk, majd 1944-ben pedig Marosvásárhelyre, azóta itt élek. Egy évet Backamadarásra jártam ki, onnan átjöttem Panitba. Egyszer felajánlották, hogy menjek a Bolyaiba, mert Török Ferenc híres földrajztanár nyugdíjba ment, és engem hívtak a helyére. Azt mondtam, addig, amíg az aligazgatónő, akit én ismerek, ott van, nem vállalom. Egy másik iskolából ugyanis ismertem. Betanítottam itt, Vásárhelyen, és támadott engem azért, mert román nyelvű földrajztanítás közben használtam magyar szavakat is, hogy mit jelent, vagy mi a jellegzetessége valaminek. Magyar vonatkozású dolgokat emlegettem, amit ő egy óra ellenőrzésekor nehezményezett, felhánytorgatta, hogy magyarul beszélek a román nyelvű földrajzórán.

Balás Árpád negyven évig tanított a Maros megyei Mezőpanitban

– *Panitban jól érezte magát, szerették is ott.*

– Panitban nagyon szerettem, kölcsönös volt ez a szeretet, mert már voltak olyanok, akiknek a szüleit is tanítottam. Negyvenegy év nem kis időszak ugyanazon a helyen, sokan már megnősültek, férjhez mentek, jöttek a gyermekek is, őket is tanítottam.

– *Mennyi időbe telt, hogy befogadják a panitiak?*

– Sem a gyerekek, sem a kollégák részéről vagy a falu részéről nem érkezett negatív impulzus irányomba. Év elején elterveztem a jövőt, és elmondtam a falubelieknek. Készítettem egy nagyon szép kirándulási térképet, hogy négy év alatt ide, ide és ide, Románia területén hová fogunk menni. Ez már olyan „finom falat” volt a földrajzórán, ami jó pontot jelentett. Volt földrajzklubunk is, ahová mindig a gyerekek jöttek. Ásványgyűjtemény, képek, térképek, minden ott volt – szerették. Előadásokat tartottam nekik, nagyon sokat, vetített képes színes előadásokat akkor, amikor még Panitban nem volt villany. Tömve volt a kultúrotthon vagy az iskola, mert először az iskolában kezdtem,

de rájöttünk, hogy egy harminc férőhelyes terem szűkös. Volt egy petrolux, henger alakú lámpa, begyújtottam, azt fakeretbe állítottam bele, eléje tettem a színes vagy fekete-fehér diafilmet, és vetítettem, ezzel is megszereztem a jó értelemben vett hírnevem. Mert azelőtt még térkép sem volt jóformán, egy Románia-térkép volt mindössze az egész iskolában. Én bejöttem Koncz János akkori rajoni főtanfelügyelőhöz, és tőle kértem, hogy térképek nélkül nem tudok normális munkát végezni, azt mondta, semmi probléma, menjek a raktárosnőhöz, és ami szükséges, azt vigyem el. Összeszedtem mindent, amit lehetett, és vittem Panitba. Rajzoltam is mellette nagyon sokat. Nagyon szerettem a tantárgyamat, ez volt az igazság, hogy teljes erőbedobással dolgoztam, hogy megszerethessék a gyerekek is. Tehát nem olyan voltam, hogy vertem az asztalt, hanem próbáltam magamhoz vonzani gyerekeket és felnőtteket a vetített képes előadásokkal. 1959-től ott dolgoztam 40 évet. Közben a kántor-tanító képző főiskolán is tanítottam 12 évet itt, Marosvásárhelyen, párhuzamosan Panitban az utolsó években. Bizony ez kitüntetés volt számomra,

hogy engem, egy falusi iskolai pedagógust megkértek erre. Mivel én elég sokat utaztam legényember koromban is, és elég sok anyagom is volt, elég jó az előadókészségem, meghívtak.

– Volt olyan a tanítványai közül, aki a földrajztanári pályát választotta?

– Büszke vagyok rá, hogy 13 fiatal fiú és lány lépett az én nyomdokomba azért, mert meg tudtam velük szeretetni annyira a földrajzot, hogy sokan már tizedikben mondták, hogy továbbmennek a földrajz irányába, felvételiznek Kolozsvárra az egyetemre. Így történt, hogy Kolozsváron 13-an végeztek a tanítványaim közül. De a panitiak és a környékeliek közül is többen vannak, akik földrajztanárok lettek.

Ez a munka kitöltötte az egész életemet. Nagyon szerettem folyamatosan dolgozni. És ezekkel a könyvekkel, útikalauzokkal, kislexikonnal úgy érzem, hagytam is valamit magam mögött, nem volt hiábavaló mindaz, amit csináltam.

– Más volt falusi, 5–8. osztályos kisdiákokat tanítani, mint a városban fiatal felnőtteket?

– Annyiban volt más, hogy akiket a városban tanítottam, azok már 18-20 éves korukon túl, kicsit már világot láttak voltak. A paniti gyermekek viszont nem láttak világot. Őket sokat vittem kirándulni, meséltem nekik, képeket mutattam, mielőtt valahová elindultunk volna. Ez annyira megkönnyítette a dolgomat, hogy olyanok is voltak, akiknek lett volna kedvük velünk jönni, de már betelt a 30-40 hely. Az is előfordult, nem is ritkán, hogy két busszal mentünk kirándulni. Szerették a gyermekek ezeket a kirándulásokat. Kölcsönös volt a tisztelet és a szeretet. Panitban meg voltam elégedve a munkámmal, és az ottaniak hasonlóképpen velem. És főleg az a ragaszkodás esett jól, ahogy

az idős emberek, kendős öregasszonyok jöttek, és én a lámpámmal vetítettem nekik a világból a képeket. Óriási dolog volt ez.

– Mindig szenvedélyes utazó volt, és most is az.

– Akkoriban a szocialista országokba és főleg a Szovjetunióba lehetett utazni, én pedig elmentem, ahova csak lehetett. Függetlenül attól, hogy bizony elég sokba kerültek az utazások, már legényember koromban is mindig mentem valahova. Elkészítettem magamnak az útitervet a látnivalókkal, vagy attól függően, hogy a turisztikai hivatal hogyan szervezte az útvonalat, igyekeztem oda eljutni, ahol még nem jártam. Ez később is folytatódott, csak Máltán, Izlandon és Írországon nem jártam, az összes többi európai országban igen.

– Mit gondol, összefügg az utazási láz a földrajztanári hivatással?

– Nem tudom, lehet. Mindig jártuk az országot is, mindig kíváncsi voltam magánemberként is, hogy menjek, lássak, járjak, fényképezek. Főleg színes diákra fényképeztem, hogy aztán levetíthessem, bemutathassam mindazt, amit meglátogattam.

– Marosvásárhelyi, Maros megyei útikönyvek szerzője, földrajzmunkafüzetet is írt 5–7. osztályosok számára, de ott van A kínai nagyfától a Cukorsüveg-hegyig című útleírása, a Földrajzi kislexikonja és még sok más kötet.

– Ez a munka kitöltötte az egész életemet. Nagyon szerettem folyamatosan dolgozni. És ezekkel a könyvekkel, útikalauzokkal, kislexikonnal úgy érzem, hagytam is valamit magam mögött, nem volt hiábavaló mindaz, amit csináltam, amit annyira szerettem csinálni.

– Idegenvezetést is szívesen vállalt, sőt igénylik is, hogy vezesse az ideérkezőket, ön mutassa be nekik a várost, a környéket...

– Mivel nem beszélék idegen nyelveket, ezért csak magyar csoportokat tudok vezetni. Sokan felkértek idegenvezetőnek, és még most is keresnek, kérnek, hogy menjek, kalauzoljak egy-egy csoportot. Három-négy nappal ezelőtt is telefonáltak, hogy vállalljak el egy felvidéki, Pozsony melletti

kisvárosból érkező csoportot. Egy darabig a szakszervezetek házában keresztül ment ez, mert ott sorozatosan előadásokat tartottam, havonta, hetente. Az is megtörtént, hogy országos kiránduláson kellett idegenvezetnem, de a legtöbbször természetesen Marosvásárhelyen kalauzoltam. Elég sokan ismernek érdekes módon külföldön is, akikről én nem tudom, honnan hallották a nevemet és az elérhetőségemet. De nagyon örvendek ennek, mert azt jelenti, hogy tetszett az előadásom, valaki elmesélte,

Év elején elterveztem a jövőt, és elmondtam a falubelieknek. Készítettem egy nagyon szép kirándulási térképet, hogy négy év alatt ide, ide és ide, Románia területén hová fogunk menni. Ez már olyan „finom falat” volt a földrajzórán, ami jó pontot jelentett.

továbbadta. Nemcsak kisebb közösségeket vezettem, de gyakran külföldieket is. Meglepetés volt sokszor, hogy a kezükben láttam az én kis vásárhelyi útikönyvemet. Mondjuk úgy, hogy leraktam az alapot, hogy vezetni tudjak. Szerettem ezt a munkát azért is, hogy elmondhatok másoknak valamit, amit ők szívesen fogadnak, ami érdekli őket. Soha nem éreztem nyűgnek, hogy hívnak. Iskolákba is gyakran hívnak, középiskolákba, általános iskolákba, ahol vetíteni szoktam, egy-másfél órás előadást tartok, akár az Iskola másként héten is. De most már ideje lenne valakinek átadni, aki szintén olyan szívvel és lélekkel végzi, akárcsak én. Örülök, hogy megtaláltam az utódomat, akit megkerestem, és átadtam neki, tisztelettel meg is köszönté. Én pedig nyugodt vagyok, mert látom, hogy érdekli és szereti, és szívesen csinálja.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

Én azt hallottam...

A csajok mért mennek mindig együtt vécére? Ott pletykálnak. Én azt hallottam, csak akkor tudnak, ha valaki nézi őket? Mit tudnak akkor? Hülyeség! Anyám megint elkezdte nézni a Dallast. Hallod, de mit tudnak csak akkor? Öcsiék meg most voltak a téli vakációban Olaszba'. Hallottátok? Én nem hallottam, de tudtam. Ki mondta? Én például nem tudok,

vagy hétfőn? Anyám tudja, nála van az órarendem. Minek van nála? Hogy ne felejtsem el, mikor van a földrajz. Szombaton jösztek Janiékhoz? Engem nem hívtok, meg haragszik rám az apja, mert azt hiszi én rúgattam be tavaly májusegykor. Az apját? Nem, anyádat az órarenddel. Annak örült volna az öreg Miki, ha őt rúgattod be. De Janit se én rúgattam be.

Janiékhoz? Lesz bogrács? Lesz. Akkor nem. Vett a múltkor apám is bográcsot. Te, milyen óránk lesz? Anyádtól kérdezd, ő tudja. Nekünk asszem biosz. Abból már van elég jegyem. Beugrok még a budira, mindjárt becsengetnek. Fogd be az orrod, a szemedet így is csípni fogja. De hallod, holnapra hozd már el, amit megbeszélünk? Mit beszélünk meg? Én azt hal-

A csajok mért mennek mindig együtt vécére? Ott pletykálnak.

ha néznek. Mit nem tudsz akkor? Figyeld már, ott jön Papjóska. Úgy jár jobbra-balra, mint a harang. Én azt hallottam, még csak nem is iszik. Remélem eltöri a lábát, és nem tudja megtartani a fizikát? Nektek van ma is fizikátok? Mindennap van, matek-infó vagyunk. Nekem a kető is sok egy héten. Így is majdnem bukásra állok. Mer' hülye vagy, azér'. Na, megszólalt a fő hülye. Mér', idén nem is bukok semmiből. Kopogd le, mert még bukhatsz. Jönnek a csajok a budiról. Mint a csorda. Csak kolomp kéne a nyakukba. De mért mindig együtt mennek? Voltatok már a lánybudiban? Én voltam. Rosszabb, mint a fiúbudi. Te, holnap lesz földrajz,

De mért kérdezted a földrajzot, rögtönzés lesz? Nem, csak nincs elég jegyem. Jani azt mondta, bogrács is lesz. Szombaton? Nem, földrajzórán. Én azt hallottam, a Jani apja full alkesz volt. Azért haragszik úgy, ha Jani iszik. Öcsém, a fiúbudi megint tele. Holnapra szerinted feltakarítják? Nektek milyen órátok lesz? Francia. Azon legalább lehet aludni. Nekünk töri, ha megpiesszensz, véged. Vigyázz, ott jön a diri. Minek vigyázzak? Vigyázzon ő. Hallgass már! Csókolom, igazgató úr! Vedd le a lábad a falról, fiam! Most meszeltettünk! Bocsnát. Most két éve... Vigyázz, még hallja. Süket az, mint az ágyú. Szevasz, Tomi, te jössz szombaton

lottam, egy héten csak egyszer takarítják. Mit? A budit. A csajt? Igen, a másikat úgy hagyják. Szombaton viszek kazettákat. Remélem Gyuri is hozza a cuccait. Én azt hallottam, Gyuriék költöznek Magyarba. Mikor? Az apja nem kapott itt melót. Angyalék is kint vannak már. Hol, Pesten? Debrecenbe'. De mit tudnak a csajok csak akkor, ha nézik őket? Remélem, Robi nem ette meg az uzsonnámat. Siess, itt a tanárnő. Csókolom, tanárnő! Csukd be az ajtót, fiam!

VARGA LÁSZLÓ EDGÁR
vargalaszloedgar@gmail.com

Visszaállamosítanak a marosvásárhelyi római katolikus iskola épületét

Kezdeményezni fogja a marosvásárhelyi római katolikus gimnázium épületének újraállamosítását – jelentette be Dorin Florea, Marosvásárhely polgármestere. Az előjáró az Agerpres hírügynökségnek elmondta: minden szükséges jogi lépést megtesznek, hogy a visszaszolgáltatott, jelenleg a római katolikus egyház tulajdonában lévő ingatlan visszakerüljön a város tulajdonába. A gyulafehérvári római katolikus érsekség az Erdélyi Római Katolikus Státus Alapítványon keresztül 2004-ben kapta vissza a kommunizmus idején államosított ingatlant, amelyben jelenleg a román tannyelvű Unirea Liceum és a magyar tannyelvű II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Gimnázium működik. Az előjáró azzal vádolta meg az egyházat, hogy nem tartotta tiszteletben a bérleti szerződést, és hogy minden tanévkezdet elején megszarolja az önkormányzatot. A polgármester nem fejtette ki, hogy konkrétan mivel vádolja az egyházat, illetve az mivel sértette meg a bérleti szerződést. Holló László, az Erdélyi Római Katolikus Státus Alapítvány kuratóriumának elnöke az MTI-nek az előzményekről elmondta: az egyház már 2017-ben egyoldalúan felbontottnak nyilvánította a szerződést, hiszen három olyan cikkelyt is megsértett az önkormányzat, ami maga után vonja a szerződés felbontását. Emlékeztetett, hogy ezt a polgármester nem fogadta el, így tavaly is folytatták a tárgyalásokat, de ezek is sikertelenül végződtek. Kifejtette, hogy a tavalyi év elején az építkezési felügyelet megvizsgálta a főépületet, amelyben a román tannyelvű középiskola működik, és megállapították, hogy az ingatlan nem biztonságos, ezért az alapítvány közölte: nem vállal felelősséget a tanárok és diákok testi épségéért, és kérték, biztosítson az önkormányzat megfelelő ingatlant. Ezt követően az önkormányzat júliusban olyan javítási munkálatokat kezdeményezett az épületben, amelyre bérliként az egyház megkérdezése nélkül nem lett volna joga, ezért az egyház büntetőjogi feljelentést tett az illetékes intézményeknél az önkormányzat ellen, és bíróságon is kezdeményezte a szerződés felbontását. Holló László elmondta: normális esetben

az önkormányzat nem perelhetné vissza az ingatlant, de fel vannak készülve bármire, és emlékeztetett a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium esetére, amelynek épülete bírósági eljárás révén került vissza a helyi önkormányzat tulajdonába, miután a román állam a rendszerváltozás után visszaszolgáltatta azt a református egyháznak. Emlékeztetett, hogy a gyulafehérvári érsekség Erdélyben összesen hét főgimnázium épületét igényelte vissza, ezek közül négyet visszakaptak, beleértve a marosvásárhelyit, hármat pedig elutasítottak, de jelenleg még peres eljárás alatt vannak.

Szakiskolába kerülhetnek a képességvizsgán gyengén teljesítő diákok

Pozitívan véleményezte a társadalmi párbeszédért felelős bizottság az oktatási minisztérium azon javaslatát, hogy kötelezően szakiskolában vagy duális oktatásban folytassák tanulmányaikat azok a tanulók, akik nyolcadik osztály végén 5-ösnél alacsonyabb átlagot értek el. A miniszteri rendeletbe foglalt javaslat már 2020-tól érvénybe lépne. A társadalmi párbeszédért felelős bizottság 3-2 arányban szavazott az ügyben, az Edupedu.ro szerint a Szabad Tanügyi Szakszervezetek Szövetségének (FSLI), a Spiru Haret tanügyi szakszervezet (FSE Spiru Haret) és a Szülői Egyesületek Országos Szövetségének képviselői támogatták, míg a diákokat képviselő Konstanca Megyei Diákok Szervezete (AEC) és az Országos Diáktanács (CNE) ellenezte az intézkedést. A kilencedik osztályba való bejutás jelenleg számítógépes elosztással zajlik, a felvételi jegy 80 százalékát a képességvizsgán szerzett jegyek átlaga, a fennmaradó 20-at a gimnáziumi átlag adja. „Minden szülőnek tudatosítania kell, hogy annak a gyermeknek, aki 3-as átlaggal jut be a középiskolába, szinte nulla esélye van arra, hogy érettségi diplomát szerezzen. Így csak rosszat tesz magának, mert egy bukásra ítélt úton indul el” – érvelt az országos szülői egyesület elnöke az intézkedés szükségessége mellett. Hozzátette: szorgalmazták, hogy mindezt csak a négy év múlva esedékes felvételin vezessék be, tehát az idén ötödikes diákok esetében, ahhoz azonban módosítani kellene a tanügyi törvényt.

Hiányoznak az alapvető higiéniai szolgáltatások a vidéki iskolákban

Országos szinten csaknem 1500 tanintézetnek okoz gondot a működési engedély megszerzése az új tanévre a vezetékes víz és beltéri mosdó hiánya miatt. A hatóságok ideiglenes megoldásokat keresnek a szeptemberi tanévkezdés előtt a több évtizedes problémára. Ezen tanintézetek állapotáról még augusztusban kellett beszámolniuk a prefektusoknak, a közegészségügyi, illetve a sürgősségi helyzetekért felelős megyei hatóságoknak. Az átfogó helyzetismertetést Mihai Fifor ügyvivő belügyminiszter kérte. Az ok, hogy nem sokkal a tanévkezdés előtt országsszerte több száz olyan oktatási intézmény van, amely „papíron” nem nyithatná meg kapuit szeptember 9-én. A tűzvédelmi előírások be nem tartásán túl a legfőbb gond a vezetékes víz, a mosdó és a csatornázás hiánya. Fifor arra kérte a megyei hatóságokat, hogy összesítsék a problémás tanintézeteket és jelezzék, hogy miként orvosolható a baj.

Idén sem jutnak tankönyvhöz a hetedikesek?

Idén is tankönyv nélkül kezdek a tanévet a hetedik osztályosok, eddig ugyanis semmi jel nem utal arra, hogy időben megkapják a kiadványokat. Ez az évfolyam előkészítő osztálytól kezdve az új tanterv szerint tanul, így évről évre várniuk kell az ehhez passzoló kiadványokra. A többi évfolyam tankönyvellátása egyszerűbb, mivel esetükben csak a régi tankönyvek új-ranyomására van szükség. Kiss Imre Kovászna megyei főtanfelügyelő augusztus második felében még arról számolt be, hogy a hetedikes diákok számára egyetlen tankönyv sem érkezett, sem a román, sem a magyar tagozaton. A tanévkezdésre így biztosan nem lesznek meg az új tantervet követő új tankönyvek, vélte. Azon reményének adott hangot, hogy legalább szeptember folyamán megkapják a kiadványokat, és nem kell köztes megoldásokhoz folyamodni, mint a korábbi években. Az országos értékelőközpont (CNEE) közlése szerint a hetedikesek számára eddig az új angol-, német- és franciatankönyveket hagyták jóvá, illetve a román tagozat számára

elfogadták a fizika és zenei nevelés könyveket. A többi tantárgy esetében még nincsenek elfogadott címek.

Mezőgépezés-oktatás indul Kovászna megyében

Akkreditált traktoristaképzés indul Kovászna megyében, a képzést az agrárszektorban vállalkozók kérték. A szak mezőgépezetet jelent, hiszen nemcsak a traktort kell vezetni, hanem a legújabb mezőgazdasági technológiát is alkalmazni kell. Kőnczei Csaba igazgató a sajtónak elmondta: a termelők, az agráriumban vállalkozók jelezték, hogy hiányoznak a képzett szakemberek, képzésre lenne szükség, ezért indították el a folyamatot, és júliusban a munkaügyi, valamint az oktatási minisztériumtól is megkapták az engedélyt rá. Hangsúlyozta, a modern technológiát ismerő szakemberekre van szükség, ugyanis jelenleg a régi mezőgépezészek dolgoznak, akik munka közben tanulták meg a korszerű gépek kezelését, sokan autodidakta módon. A 360 órás tanfolyamra augusztus végén lehet iratkozni, feltétel a kötelező tíz osztály elvégzése. A képzésen a gyakorlati tudnivalókra fektetik a hangsúlyt, agrárgépészmérnök, agrármérnök és állattenyésztő mérnök tart előadást a korszerű gépek működéséről, a talaj-előkészítés, vetés, növényvédelem, betakarítás folyamatairól, a gépek karbantartásáról. Kőnczei Csaba szerint Székelyföldön is nagy léptekben fejlődik az agrárium, terjed a precíziós, digitalizált mezőgazdaság, ehhez pedig jól képzett, középfokú végzettséggel rendelkező szakemberekre van szükség.

Szülőföldön magyarul: késhetnek a kifizetések?

Két körben folyósíthatják ősszel az oktatási-nevelési és hallgatói támogatásokat, miután idén jóval később, március 22-én hirdették meg a pályázati kiírást a Szülőföldön magyarul program keretében. Először azok juthatnának hozzá a pénzhez, akiknek igénylését elfogadásra javasolták, mert teljes pályázatot küldtek, majd azok, akiknek pótolni kell a hiányzó dokumentumokat. Ady-Kovács-Ferenczi Noémi programkoordinátor, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének (RMPSZ) munkatársa a

Maszolnak elmondta: remélik, hogy nem lesz sok csúszás, és a korábbi évekhez hasonlóan szeptembertől folyósíthatják az oktatási támogatásokat, főleg azoknak, akiknek nem hiányos a pályázata. Idén összesen 139 737 pályázat érkezett Erdélyből, ebből 139 085 az oktatási-nevelési és 652 a hallgatói támogatásra vonatkozik. 138 409 pályázatot központi ellenőrzésre küldtek, és ha itt is mindent rendben találnak, akkor elfogadásra küldik. 1328 igénylést hiányosnak ítélték, ezek esetében hiánypótlásra lesz lehetőség, vélhetően augusztus második felétől. 916 igénylés esetében nem teljesült minden kritérium, így ezeket elutasították. A késői meghirdetés miatt idén kevesebb igénylés érkezett, részletezte a program-koordinátor. Tavaly összesen 145 884 igénylést számoltak.

Mégsem lesz pénz az iskolások tanfelszerelésére

Visszavonta az oktatási minisztérium azt a közvitára bocsátott kormányrendelet-tervezetet, amely 250 lejes támogatást nyújtott volna tanfelszerelésre az iskolásoknak. Az Edupedu.ro információi szerint a tervezet azt követően kerül le a minisztérium honlapjáról, hogy a pénzügyminisztérium levágta a programra (Merg la școală) elkülönített pénzt. Ez több mint 593 millió lejbe került volna, ebből a visszavont tervezet szerint minden olyan iskolás részesült volna nulladik osztálytól líceumig, aki rendszeresen jár iskolába. A 2018–2019-as tanévben 2 373 894 tanulót jegyeztek, ebből 770 497 falusi iskolába jár.

Ajándékba kapják az iskolatáskát a háromszéki előkészítősök

Több mint 2000 előkészítő osztályos tanuló kap ajándék iskolatáskát és taneszközöket az első iskolai napon Kovászna megyében. A lányok rózsaszín, a fiúk kék színű, névcédulával ellátott hátizsákkal, grafit- és színes ceruzával, tolltartóval, szendvicsdobozzal és üzenőfüzettel gazdagodnak tanévkezdésre a Kovászna megyei önkormányzat által indított Iskolatáska program révén. A programra idén 123 ezer lejt különítettek el, egy csomag értéke 72 lej. Tamás Sándor, a megyei önkormányzat elnöke szerint a hét éve indított program legnagyobb sikerét és

elismerését az adja, hogy a gyerekek minden tanév első napján izgatottan várják az iskolatáskát és a benne rejlő kincseket. Hangsúlyozta, az ajándék nemcsak a gyerekeknek öröm, sok családnak nagy segítség is, hiszen a felszerelés a kereskedelembe sokkal többbe kerülne. A programmal a helyi közösségeket erősítik.

Százezer magyarországi diák látogat idén a határon túlra

Rekordmennyiségű, több mint kétezer pályázat érkezett a Határtalanul! programban, az igényelt támogatás összege meghaladta a 6,3 milliárd forintot – mondta Potápi Árpád János, a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára a Határtalanul! program eredményeit bemutató sajtótájékoztatón Budapesten. A magyar iskolások határon túli területekre tervezett osztálykirándulásait támogató programban idén az utazó diákok száma meghaladja a 101 ezret. Az igényelt támogatás összege meghaladta a programban rendelkezésre álló keretszeget, ezért a kormány 590 millió forint pluszforrást biztosított – ismertette az államtitkár. Potápi Árpád János elmondta, hogy 2010 óta több mint 300 ezer diák látogatott el a program kereteiben határon túli magyar területekre, a kirándulásokról, tapasztalatokról a Nemzetpolitikai Kutatóintézet idén felmérést is végez majd. Az adatok szerint 2017-ben 1500, tavaly pedig 1700 pályázat érkezett be. Erdélyi Rudolf Zsolt, a program lebonyolítását végző Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. vezérigazgatója azt mondta, 20 százalékkal nőtt a beérkezett pályázatok száma az előző évihez képest, ennek fő oka, hogy év közben tájékoztató körutat tartottak az országban. Felhívta a figyelmet arra, hogy a szervezet egyszerűsítette a pályázati kiírást, illetve az elszámolási rendszert. A pályázatok eredményéről értesítik a résztvevőket, a nyertesek szeptember 6-áig megkapják a benyújtandó dokumentumok listáját, a támogatást a benyújtás utáni két héten belül folyósítják. A programot 2010-ben indították el azzal a céllal, hogy minden magyarországi diák legalább egyszer ellátogathasson határon túli magyar területre, és ott kapcsolatokat építsen.

P. M.